

تعیب نماز مغرب

المُؤْمِنِينَ ﴿۱﴾ . و در رکعت دوم پس از حمد می خوانی:

اهل ایمان را رهایی بخشیم.

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ ، وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ

و کلیدهای غیب نزد اوست آنها را کسی جز او نمی داند، و بر آنچه در خشکی

و البحر، و ما تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا ، وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتٍ

و دریاست آگاه است، و هیچ برگی فرو نمی افتد جز آنکه به آن آگاهی دارد و هیچ دانه ای در دل تاریکیهای

الْأَرْضِ ، وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۲﴾ .

زمین و هیچ تر و خشکی [در هر کجای عالم] فرو نیفتد جز آنکه در لوح محفوظ ثبت است.

پس دستها را به حالت قنوت بلند می کنی و می گویی:

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِمِفَاتِحِ الْغَيْبِ ، اَلَّتِیْ لَا يَعْلَمُهَا اِلَّا اَنْتَ ، اَنْ

خدایا به حق کلیدهای غیب که کسی جز تو از آنها آگاه نیست از تو می خواهم بر

تُصَلِّیَ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِهِ ، وَاَنْ تَفْعَلَ بِیْ كَذَا وَ كَذَا .

محمد و خاندان او درود فرستی و با من چنین و چنان کنی.

و به جای « کذا و کذا » حاجت خویش را بیان می کنی و سپس

می گویی: اَللّٰهُمَّ اَنْتَ وَلِیُّ نِعْمَتِیْ ، وَ الْقَادِرُ عَلٰی طَلِبَتِیْ ، تَعْلَمُ

خدا یا! تو ولی نعمت من هستی و بر انجام خواسته من توانایی،

حَاجَتِیْ ، فَاسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِهِ عَلَیْهِ وَاَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، لَمَّا

حاجتم را می دانی، پس به حق محمد و خاندان او (درود بر او و ایشان) از تو می خواهم که

قَضَيْتَهَا لِیْ .

حاجتم را روا سازی

و حاجت خود را می طلبی ، زیرا روایت شده : هر که این

نماز را بخواند، و حاجت خود را بخواهد، آنچه را طلب

تعیب نازعشاء

نماید حق تعالی به او عطا فرماید.

تعیب نازعشاء نقل از کتاب مصباح المتجرب

اَللّٰهُمَّ اِنَّهُ لَيْسَ لِيْ عِلْمٌ بِمَوْضِعِ رِزْقِيْ ، وَ اِنَّمَا اَطْلُبُهُ بِخَطَرَاتٍ

خدایا من نمی دانم روزی ام در کجاست، و آن را تنها بر پایه گمانهایی که بر خاطر من

تَخْطُرُ عَلٰی قَلْبِيْ ، فَاجْعَلْ فِيْ طَلَبِهِ الْبُلْدَانَ ، فَانَا فِيْمَا اَنَا طَالِبٌ

می گذرد می جویم، و از این رو در جستجوی آن شهرها را زیر پای می گذارم، پس در آنچه که خواهان آنم همچون

كَالْحَيْرَانِ ، لَا اَدْرِيْ اَنِّيْ سَهْلٌ هُوَ اَمْ فِيْ جَبَلٍ؟ اَمْ فِيْ اَرْضٍ اَمْ

حیرت زده گانم، نمی دانم آیا در دشت است یا در کوه؟ در زمین است یا

فِيْ سَمَاءٍ؟ اَمْ فِيْ بَرٍّ اَمْ فِيْ بَحْرٍ؟ وَ عَلٰی يَدَيْ مَنْ وَ مِنْ قِبَلِ

در آسمان؟ در خشکی است یا در دریا؟ و از جانب چه کسی است؟

مَنْ؟ وَ قَدْ عَلِمْتُ اَنَّ عِلْمَهُ عِنْدَكَ ، وَ اَسْبَابُهُ بِيَدِكَ ، وَ اَنْتَ

ولی به یقین می دانم که دانش آن نزد تو و اسباب آن به دست توست و تویی

الَّذِيْ تَقْسِمُهُ بِطُفِكَ ، وَ تُسَبِّحُهُ بِرَحْمَتِكَ . اَللّٰهُمَّ فَصَلِّ

که آن را با لطف خویش تقسیم می کنی و با رحمت خود برای آن سبب فراهم می سازی، خدایا، پس

عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِهِ ، وَ اجْعَلْ يَا رَبِّ رِزْقَكَ لِيْ وَاسِعًا ،

بر محمد و خاندان او درود فرست و بار پروردگارا، روزی خود را بر من گسترده ساز

وَ مَطْلَبَهُ سَهْلًا ، وَ مَا خَذَهُ قَرِيْبًا ، وَ لَا تُعْنِنِيْ بِطَلَبِ مَا لَمْ تُقَدِّرْ

و به دست آوردنش را برایم آسان نما و جای دریافتش را نزدیک قرار ده و با طلب آنچه برایم

لِيْ فِيْهِ رِزْقًا ، فَإِنَّكَ غَنِيٌّ عَنِ عَذَابِيْ (عَنَائِيْ) ، وَ اَنَا فَقِيْرٌ اِلٰی

در آن روزی مقدر نکرده ای به زحمت من می کنی، چه تو از آزدن من بی نیازی و من به

رَحْمَتِكَ ، فَصَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِهِ ، وَ جُدْ عَلٰی عَبْدِكَ بِفَضْلِكَ؛

رحمت نیازمندم، پس بر محمد و خاندان او درود فرست، و با لطف و فضل خویش بر بنده ات کرم نما،

إِنَّكَ ذُو فَضْلٍ عَظِيْمٍ .

تو صاحب بخشش بزرگ هستی.

تعقیب نماز صبح

مؤلف گوید: این دعا از دعا‌های طلب روزی است و نیز مستحب است در تعقیبات نماز عشاء هفت مرتبه سوره «قدر» خوانده شود، و نیز در نماز «وتیره» که دو رکعت نافله نشسته بعد از نماز عشاء است، صد آیه از قرآن خوانده شود، و مستحب است نمازگزار به جای صد آیه، سوره «اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ» را در یک رکعت و سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ» را در رکعت دیگر بخواند.

تعقیب نماز صبح نقل از کتاب مصباح المتجرب

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ

خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست

و مرا به آن حقیقتی که در آن اختلاف شده،

مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ؛ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.

به اذن خود راهنمایی کن،

تو هر که را بخواهی

به راه راست هدایت می کنی.

و ده مرتبه می گویی اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

بر محمد و خاندان آن

خدایا برترین درود هدایت را

الْأَوْصِيَاءِ الرَّاظِينَ الْمَرْضِيِّينَ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ، وَ بَارِكْ

و برترین

و پسندیده نثار کن،

جانشینان خشنود

عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ بَرَكَاتِكَ، وَالسَّلَامُ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى أَرْوَاحِهِمْ

و سلام بر ایشان و بر ارواح

بر آنان سرازیر کن

برکات خود را

وَأَجْسَادِهِمْ، وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. خواندن این صلوات

و رحمت و برکات خدا بر آنان باد

و بدنهای پاکشان باد

همچنین در عصرهای جمعه با فضیلت بسیار وارد شده :

تعیب نماز صبح

اَللّٰهُمَّ اَحْيِنِيْ عَلٰى مَا اَحْيَيْتَ عَلَيْهِ عَلِيَّ بْنَ اَبِي طَالِبٍ ، وَ اَمَتْنِيْ

خدایا زنده بدار مرا بر آن دینی که علی بن ابی طالب را بر آن زنده داشتی،

عَلٰى مَا مَاتَ عَلَيْهِ عَلِيٌّ بْنُ اَبِي طَالِبٍ ، عَلَيْهِ السَّلَامُ . وَ صد مرتبه

و بمیران مرا بر آن آیینی که علی بن ابی طالب (درود بر او) بر آن از دنیا رفت.

بگو: اَسْتَغْفِرُ اللهَ وَ اَتُوْبُ اِلَيْهِ . وَ صد مرتبه: اَسْأَلُ اللهَ العَافِيَةَ .

از خدا آمرزش می خواهم و به سوی او باز می گردم از خدا سلامت کامل می طلبم

وَ صد مرتبه: اَسْتَجِيْرُ باللهِ مِنَ النَّارِ . وَ صد مرتبه: وَ اَسْأَلُهُ

پناه می برم به خدا از آتش دوزخ. از او بهشت

الْجَنَّةَ . وَ صد مرتبه: اَسْأَلُ اللهَ الحَوْرَ العَيْنِ . وَ صد مرتبه:

می خواهم. از خدا حور العین می طلبم.

لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ ، الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِيْنُ . وَ صد مرتبه سوره «توحید» وَ صد

معبودی جز خدا نیست آن فرمانده و حقیقت آشکار هستی

مرتبه: صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ . وَ صد مرتبه: سُبْحَانَ

درود خدا بر محمد و خاندان محمد باد پاک و منزّه است

اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ، وَ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ ، وَ اللهُ اَكْبَرُ ، وَ لَا حَوْلَ

خدا و سپاس ویژه خداست و معبودی جز خدای یکتا نیست و خدا از هر وصفی برتر است و هیچ قدرت

وَ لَا قُوَّةَ اِلَّا باللهِ ، الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ . وَ صد مرتبه: مَا شَاءَ اللهُ كَانَ ،

و نیرویی نیست جز آنکه به خدای بلندمرتبه با عظمت وابسته است. آنچه خدا بخواهد می شود،

وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ اِلَّا باللهِ ، الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ . آنگاه بگو: اَصْبَحْتُ

هیچ نیرو و قوتی نیست جز آنکه به خدای بلندمرتبه با عظمت وابسته است. خدایا صبح کردم

اَللّٰهُمَّ مُعْتَصِمًا بِذِمَامِكَ الْمُنِيْعِ ، الَّذِي لَا يُطَاوَلُ وَ لَا يُحَاوَلُ ،

درحالی که پناه آورده ام به پناهگاه بلند و استوار تو پناهگاهی که در معرض دستبرد و دگرگونی قرار نمی گیرد

مِنْ شَرِّ كُلِّ غَاشِمٍ وَ طَارِقٍ ، مِنْ سَائِرِ مَنْ خَلَقْتَ وَ مَا خَلَقْتَ

از هر شر بیدادگر و هر شبگرد رهزن از هر که و هر چه آفریدی، از آفریدگان

مِنْ خَلْقِكَ ، الصَّامِتِ وَ النَّاطِقِ ، فِيْ جَنَّةٍ مِنْ كُلِّ مَخَوْفٍ ،

خاموش و گویایت، در حفاظتی مصون از گزند هر چیز هراسناکی،

بِلَبَاسٍ سَابِغَةٍ وَلِأَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ، مُحْتَجِبًا مِنْ كُلِّ قَاصِدٍ لِي

همراه با لباسی ساخته از محبت خاندان پیامبرت، و در پوششی استوار از هر که قصد

إِلَى آذِيَّتِهِ، بِجِدَارٍ حَصِينٍ الْإِخْلَاصِ فِي الْإِعْتِرَافِ بِحَقِّهِمْ،

آزار مرا دارد در پس دیوار محکمی فراهم آمده، از اخلاص در اعتراف به حق اهل بیت

وَالْتَّمَسْكَ بِحَبْلِهِمْ، مَوْقِنًا أَنَّ الْحَقَّ لَهُمْ وَمَعَهُمْ، وَفِيهِمْ

و تمسک به رشته ولایتشان با یقین به اینکه حق از آن ایشان و با ایشان و پابرجا به وجود آن بزرگواران است.

وَبِهِمْ، أُولَى مَنْ وَالُوا، وَأَجَانِبُ مَنْ جَانَبُوا، فَأَعِذْنِي اللَّهُمَّ

دوست دارم کسانی که آنها دوست دارند و برکنارم از آنان که ایشان دوری می گزینند، خدایا پس

بِهِمْ، مِنْ شَرِّ كُلِّ مَا اتَّقِيهِ؛ يَا عَظِيمُ حَبَرْتُ الْأَعَادِي عَنِّي بِبَدِيعِ

به حقشان مرا از گزند هر چه که از آن پروا دارم پناه ده، ای بزرگ، از خود دور ساختم دشمنان را به یاری پدید آورنده

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ؛ [وَأَنَا] جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا، وَمِنْ

آسمانها و زمین، همانطور که قرآن می فرماید: در برابر و پشت سرشان سدّی قرار دادیم پس دیدگان

خَلْفَهُمْ سَدًّا، فَأَغَشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿۱۰﴾.

آنها را پوشانیدیم، از این رو هرگز نمی بینند.

و این دعایی است که هر صبح و شام خوانده می شود. و نیز

دعایی است که امیرالمؤمنین عليه السلام شب هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله

وقتی در جای آن حضرت خوابید خواند. و در کتاب

«تهذیب» روایت شده: هر کس بعد از نماز صبح ده مرتبه

بگوید:

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، الْعَلِيِّ

پاک و منزّه است خدای بزرگ و سپاس از آن اوست و هیچ نیرو و توانی نیست جز آنکه به خدای بلندمرتبه با عظمت

الْعَظِيمِ.

وابسته است

خداوند او را از کوری و دیوانگی و جذام و فقر و ماندن زیر آوار و تباهی عقل به هنگام پیری در امان قرار می‌دهد. و شیخ کلینی از امام صادق علیه السلام روایت کرده: هر کس پس از نماز صبح و نماز مغرب هفت مرتبه بگوید:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

به نام خدا که رحمتش بسیار و مهربانی‌اش همیشگی است، هیچ نیرو و توانی نیست مگر آنکه به خدای بلندمرتبه و با عظمت وابسته است.

خدا (تبارک و تعالی) هفتاد نوع از انواع بلاها را که آسان‌ترین آنها ریح (بیماری ورم معده) و پیسی (نوعی بیماری پوستی) و دیوانگی است از او برطرف سازد، و اگر شقی باشد نامش از دفتر اشقیا محو و در دیوان سعادت‌مندان ثبت شود. و نیز از آن حضرت نقل کرده که برای امور دنیا و آخرت و رفع درد چشم، پس از نماز صبح و مغرب این دعا را بخوانند:

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ عَلَیْكَ، صَلِّ عَلٰی

خدا یا! به حق محمد و خاندان محمد بر تو، درود فرست بر

مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلِ النُّورَ فِیْ بَصْرِی، وَ الْبَصِیْرَةَ فِیْ

محمد و خاندان محمد، و قرار بده در دیده‌ام نور و در دینم بصیرت

دِیْنِی، وَ الْیَقِیْنَ فِیْ قَلْبِی، وَ الْاِخْلَاصَ فِیْ عَمَلِی، وَ السَّلَامَةَ فِیْ

و در قلبم یقین و در عملم اخلاص، و در جانم سلامت و در

نَفْسِی، وَ السَّعَةَ فِیْ رِزْقِی، وَ الشُّكْرَ لَكَ اَبَدًا مَا اَبْقَیْتَنِی.

روزیم فراوانی و سپاس جاودان خویش را مادام که زنده‌ام نصیبم ساز.

تعیب نماز صبح

شیخ ابن فهد در کتاب «عَدَّة الدَّاعِي» از امام رضا علیه السلام روایت کرده: هر کس پس از نماز صبح این کلمات را ادا کند حاجتی نخواهد مگر آنکه برایش فراهم شود، و خداوند آنچه برای او اهمیت دارد برایش آماده سازد، و آن کلمات این است:

بِسْمِ اللَّهِ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، ﴿وَأُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ؛

به نام خدا، درود خدا بر محمد و خاندانش، کارهایم را تنها به خدا واگذار می کنم

إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ. فَوْقَهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَّرُوا. ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا

چه خدا به حال بندگان خویش آگاه است (غافر آیه ۴۵) پس خدا او را از نیرنگ آنها نگاه داشت، معبودی

أَنْتَ سُبْحَانَكَ، إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ؛ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ

جز تو نیست، پاک و منزهی، همانا من از ستمکاران بودم، پس به درخواست او (یونس)

وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ، وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ. ﴿حَسْبُنَا اللَّهُ

پاسخ گفتیم و او را از غم رهانیدیم و بدینسان مؤمنان را رهایی می بخشیم [انبیاء: ۸] خدا ما را بس است

وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ، لَمْ يَمَسَّهُمْ

و نیکو و کیلی است پس همراه با نعمت و فضل خدا و درحالی که هیچ آسیبی به آنها نرسیده بود باز گشتند. آنچه خدا

سَوْءٌ. ﴿مَا شَاءَ اللَّهُ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ؛ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا مَا

بخواهد همان می شود، هیچ نیرو و توانی نیست جز آنکه به خدا متکی است. آنچه خدا بخواهد آن می شود نه آنچه

شَاءَ النَّاسُ؛ مَا شَاءَ اللَّهُ وَإِنْ كَرِهَ النَّاسُ. حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ

مردمان بخواهند، آنچه خدا بخواهد خواهد شد گرچه مردمان خوش ندارند، پروردگار

الْمَرْبُوبِينَ؛ حَسْبِيَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ؛ حَسْبِيَ الرَّازِقُ مِنَ

از باری پروردگان، آفریدگار از کمک آفریده ها، روزی دهنده از لطف روزی خواران،

الْمَرْزُوقِينَ؛ حَسْبِيَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ؛ حَسْبِيَ مَنْ هُوَ حَسْبِي؛

خدای یکتا پروردگار جهانیان کفایت می کند، مرا بس است آن که به حقیقت مرا بس است،

حَسْبِي مَنْ لَمْ يَزَلْ حَسْبِي؛ حَسْبِي مَنْ كَانَ مُذْ كُنْتُ لَمْ يَزَلْ

مرا بس است آن که همواره مرا بس است، مرا بس است آن که همواره از آنگاه که بوده ام مرا

حَسْبِي؛ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ؛ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ، وَهُوَ رَبُّ

بس بوده است، مرا بس است خدایی که معبودی جز او نیست، بر او توکل نمودم، و اوست پروردگار

الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. مؤلف گوید: شیخ ما ثقة الاسلام نوری (نور

عرش بزرگ.

الله مرقده) در کتاب دار السلام از شیخ خود مرحوم خلد مقام عالم ربانی، جناب حاج ملا فتحعلی سلطان آبادی نقل فرموده: که فاضل مقدس آخوند ملا محمد صادق عراقی در نهایت سختی و پریشانی و بدحالی بود و به هیچ وجه در کارش گشایشی فراهم نمی آمد تا آنکه شبی در خواب دید که در یک وادی خیمه بزرگی با گنبدی برپاست، پرسید این خیمه از کیست؟ گفتند: از کهف حصین (دژ محکم) و غیاث مضطر مستکین [یارِ یگر بیچاره درمانده] امام قائم حضرت مهدی و امام منتظر مرضی عَجَل الله فرَجَه می باشد. پس باشتاب خدمت آن حضرت شرفیاب شد و سختی حال خود را به آن جناب عرضه داشت و از آن بزرگوار دعایی برای گشایش کار و رفع اندوه خویش خواست، امام عصر او را به سیدی از اولاد خود ارجاع نمود و به او و خیمه اش اشاره فرمود. آخوند از خدمت حضرت

مرخص شده و به خیمه‌ای که حضرت به آن اشاره فرموده بود رفت، دید که سیّد سند و حبرِ معتمد [دانشمند مورد اطمینان] عالم امجد مؤید، جناب آقا سید محمد سلطان‌آبادی است که در آن خیمه روی سجّاده نشسته، مشغول دعا و قرائت است. آخوند به محضر سیّد سلام کرد و حکایت حال خود را برای او بازگفت. سیّد او را برای گشایش کار و فراخی روزی دعایی تعلیم کرد. پس از بیدار شدن از خواب درحالی که آن دعا در خاطر او بود قصد خانه سیّد کرد با آنکه آخوند پیش از این خواب با سیّد به دلیلی که بیان نمی‌کرد رابطه خوبی نداشت و او را ترک گفته بود، چون به خدمت سید رسید او را به همان صورت که در خواب دیده بود مشاهده کرد که در مصلاّیش نشسته مشغول ذکر و استغفار است، به سیّد سلام کرد، سیّد جواب سلامش را داد و لبخندی زد، چنان که گویا از داستان آگاه باشد! پس آخوند از سیّد برای گشایش امر خود دعایی خواست. سیّد همان دعایی را که در خواب به او آموخته بود تعلیم کرد، آخوند مشغول به آن دعا شد و در اندک مدتی دنیا از هرسو به او روی آورد و از سختی و تنگدستی بیرون آمد. مرحوم حاج ملا فتحعلی رحمته الله از سیّد به مدح

شایسته‌ای تعریف می‌کرد و چندی به زیارتش نایل شده و زمانی چندهم شاگردی او را نموده بود. سید در خواب و بیداری به آخوند سه چیز را تعلیم نموده بود اول: آنکه پس از فجر دست بر سینه گذارد و هفتاد مرتبه یا فَتَّاح [ای گشاینده مشکلات] گوید. دوم: آنکه به خواندن این دعا که در کتاب کافی است مداومت نماید. دعایی که حضرت رسول ﷺ به فردی از صحابه خویش که به ناخوشی و پریشانی مبتلا بود تعلیم داد و از برکت خواندن این دعا ناخوشی و پریشانی در اندک زمانی از او برطرف گشت:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ؛ تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ،

هیچ نیرو و توانی نیست مگر آنکه به خدا متکی است، توکل دارم بر زنده جاودانی که هرگز نمی‌میرد

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ،

و سپاس خدای را که فرزندی نگرفته، و او را در فرمانروایی انبازی نیست

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِيلِ؛ وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا. سَوِّم: آنکه به دنبال

و نیست برای او سرپرستی از خوار و ناتوانی، و او را آنچنان که شاید بزرگ شمار.

نمازهای صبح دعایی را که از شیخ بزرگوار ابن فهد روایت شده، بخواند. این اوراد و اذکار را باید غنیمت شمرد و به خواندن آنها اهتمام داشت و از فوائدش غفلت نکرد. و بدان که سجده شکر بعد از نمازها مستحب مؤکد است و دعاها

و اذکار بسیاری در آن حال وارد شده است، از حضرت رضا علیه السلام روایت شده که اگر خواهی در سجده شکر صد مرتبه «شُکْرًا شُکْرًا» بگو و اگر خواهی صد مرتبه «عَفْوًا عَفْوًا» و نیز از آنحضرت نقل شده: کمترین ذکر که در این سجده گویند آن است که سه مرتبه بگویند: «شُکْرًا لِلَّهِ» و نیز آگاه باش که برای هنگام طُلوع آفتاب و غروب آن، دعاها و اذکار بسیاری از حضرت رسول صلی الله علیه و آله و ائمه طاهرين علیهم السلام روایت شده، و نیز تشویق و ترغیب بی شمار بر محافظت این دو زمان چه در آیات و چه در اخبار وارد شده. و ما در این مختصر به ذکر چند دعای معتبر اکتفا می کنیم: اوّل: مشایخ حدیث به سندهای معتبر از امام صادق علیه السلام روایت کرده اند که بر هر مسلمان واجب و لازم است که این دعا را ده مرتبه پیش از طُلوع آفتاب و ده مرتبه پیش از غروب آن بخواند:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ؛ يُحْيِي

شایسته پرستشی جز خدای یکتا نیست، یگانه است و انبازی ندارد، فرمانروایی هستی و ستایش تنها زبیده اوست. زنده

وَيُمِيتُ، وَيُمِيتُ وَيُحْيِي، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ؛ بِيَدِهِ الْخَيْرُ؛ وَهُوَ

می کند و می میراند و می میراند و زنده می نماید، و فردی زنده ای است که هرگز نمی میرد، نیکی تنها به دست اوست، و او

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

بر هر چیزی تواناست.

دُعایِ قَتِ طُلُوعِ وَغُرُوبِ

و در بعضی از روایات آمده: که اگر این دعا ترک شد لازم است قضا شود. دوّم: در روایات معتبر همچنان از آن حضرت وارد شده: که پیش از طلوع و غروب آفتاب ده مرتبه بگو: **أَعُوذُ بِاللّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ ، مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ،**

پناه می‌برم به خدای شنوای دانا از وسوسه‌های پنهانی شیاطین،

وَ أَعُوذُ بِاللّهِ أَنْ يَحْضُرُونِ ؛ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ .

پناه می‌برم به خدا از اینکه شیاطین برگردم جمع شوند، همانا تنها خدا شنوا و داناست.

سوّم: از آن حضرت روایت شده: چه چیز شما را باز می‌دارد از اینکه در هر صبح و شام این دعا را سه مرتبه بخوانید:

اَللّهُمَّ مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَ الْاَبْصَارِ ، ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ ،

خدایای دگرگون کننده دلها و دیده‌ها، دلم را بر دینت ثابت بدار

وَ لَا تُزِغْ قَلْبِي بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنِي ، وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ؛ اِنَّكَ

و آن را پس از اینکه به راهم آوردی گمراه مساز و از نزد خود بر من رحمتی ببخش زیرا

اَنْتَ الْوَهَّابُ ؛ وَ اَجِرْنِي مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ . اَللّهُمَّ اَمْدُدْ لِي فِي

تویی که بسیار بخشنده‌ای و به رحمتت از آتش پناهم ده. خدایا بر

عُمُرِي ، وَ اَوْسِعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي ، وَ اَنْشُرْ عَلَيَّ رَحْمَتَكَ ، وَ اِنْ كُنْتُ

عمرم بيفزا، و در روزیم وسعت عنایت کن، و رحمتت را بر من بگستران، و اگر

عِنْدَكَ فِي اُمِّ الْكِتَابِ شَقِيًّا ، فَاجْعَلْنِي سَعِيدًا ، فَإِنَّكَ تَمَحُو مَا

نزد تو در کتاب تقدیر و سرنوشت بد فرجام هستم مرا نیکبخت گردان چرا که تو آنچه را بخواهی محو و

تَشَاءُ وَ تُثَبِّتُ ، وَ عِنْدَكَ اُمُّ الْكِتَابِ . چهارم: از آن حضرت

آنچه را بخواهی ثبت می‌نمایی و کتاب تقدیر و سرنوشت در اختیار توست.

روایت شده: که این دعا را هر صبح و هر شام بخوان:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ، وَلَا يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ غَيْرُهُ؛

ستایش خدای را که آنچه خواهد انجام دهد، و غیر او آنچه را خواهد نمی تواند انجام دهد،

الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُحَمَدَ؛ الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا هُوَ

ستایش خدای را چنان که می پسندد ستوده شود، ستایش خدای را چنان که شایسته

أَهْلُهُ. اللَّهُمَّ ادْخِلْنِي فِي كُلِّ خَيْرٍ ادْخَلْتِ فِيهِ مُحَمَّدًا

آن است، بار خدایا! مرا در هر خیری که محمد و خاندان محمد

وَأَلِ مُحَمَّدٍ، وَأَخْرِجْنِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ أَخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّدًا وَأَلِ

را از آن وارد نمودی وارد نما، و مرا از هر شری که محمد و خاندان محمد

مُحَمَّدٍ؛ صَلِّ اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَلِ مُحَمَّدٍ.

را از آن خارج نمودی خارج نما، درود خدا بر محمد و خاندان محمد

پنجم: در هر صبح و شام ده مرتبه بگو: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ

پاک و منزّه است خدا و ستایش تنها از آن خداست

لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

و شایسته پرستش جز خدای یکتا نیست و خدا از هر وصفی برتر است.

و از جمله دعاهاى مخصوص این دو وقت دعایِ عشرات

است که خواهد آمد [صفحه ۱۷۷].

دُعایای تائمُفبت

فصل توم در دُعایای تائمُفبت

نقل از ملحقات صحیفه سجّادیه

دُعای وزشنبه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا که رحمتش بسیار و مهربانی‌اش همیشگی است

بِسْمِ اللَّهِ كَلِمَةُ الْمُعْتَصِمِينَ ، وَ مَقَالَةُ الْمُتَحَرِّزِينَ ، وَ أَعُوذُ بِاللَّهِ

به نام خدا که کلمه پناه‌جویان و گفتار پرهیزگاران است و پناه می‌برم به خدای

تَعَالَى مِنْ جَوْرِ الْجَائِرِينَ ، وَ كَيْدِ الْحَاسِدِينَ ، وَ بَغْيِ الظَّالِمِينَ ،

بلندمرتبه از ستم ستمگران و نیرنگ‌چسودان و سرکشی‌ظالمان و او را

وَ أَحْمَدُهُ فَوْقَ حَمْدِ الْحَامِدِينَ . اللَّهُمَّ أَنْتَ الْوَاحِدُ بِلا شَرِيكَ ،

می‌ستایم ستایشی برتر از ستایش ستایشگران، خدایا! تویی یگانه بی‌انبار،

وَ الْمَلِكُ بِلا تَمْلِيكَ ، لا تُضَادُّ فِي حُكْمِكَ ، وَ لا تُنَازِعُ فِي

و پادشاه علی‌الاطلاق، در فرمانروایی‌ات مخالف نشوی، و در

مُلْكِكَ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ ، وَ أَنْ

پادشاهی‌ات هم‌واردی نداری، از تو می‌خواهم که بر بنده و فرستاده‌ات محمد درود فرستی، و

تُوزِعَنِي مِنْ شُكْرِ نِعْمَاكَ ، مَا تَبْلُغُ بِي غَايَةَ رِضَاكَ ، وَ أَنْ

سپاس نعمت‌هایت را چنان قسمت من کن که مرا به کمال خشنودیت نایل گرداند

تُعِينَنِي عَلَى طَاعَتِكَ وَ لُزُومِ عِبَادَتِكَ ، وَ اسْتِحْقَاقِ مَثُوبَتِكَ

و به برکت عنایت خویش بر طاعت و مداومت عبادت خود و شایستگی پاداشت

بِلُطْفِ عِنَايَتِكَ ، وَ تَرْحَمَنِي بِصَدَى عَنْ مَعَاصِيكَ

یاری‌نمایی. و تا زنده‌ام به بازداشتن از گناهانت بر من مهر ورزی

مَا أَحْيَيْتَنِي ، وَ تُوفِّقَنِي لِمَا يَنْفَعُنِي مَا أَبْقَيْتَنِي ، وَ أَنْ تَسْرَحَ

و تا پایان عمر برانجام آنچه بهره‌ام رساند توفیق‌دهی، و به کتاب خود (قرآن)

دُعایای تأمّن و نجات

بِكِتَابِكَ صَدْرِي، وَتَحُطُّ بِتِلَاوَتِهِ وَزُرِّي، وَتَمْنَحُنِي السَّلَامَةَ

برای پذیرش حق، سینهام را فراخ گردانی و بار گناهانم را با تلاوتش از نامه اعمالم فرو ریزی و در

فِي دِينِي وَنَفْسِي، وَلَا تَوْحِشْ بِي أَهْلَ أَنْسِي، وَتُتِمِّ احْسَانَكَ فِيمَا

دین و جانم به من سلامت بخشی و کسانی که به آنها انس گرفته‌ام از من وحشت زده نکنی و در

بَقِيَّ مِنْ عُمْرِي، كَمَا أَحْسَنْتَ فِيمَا مَضَى مِنْهُ؛ يَا أَرْحَمَ

باقیمانده عمر احسانت را بر من تمام نمایی چنان که در گذشته عمرم بر من احسان نمودی. ای مهربان‌ترین

الرَّاحِمِينَ.

مهربانان.

دُعای ذکر شنبه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا که رحمتش بسیار و مهربانی‌اش همیشگی است

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا أَرْجُو إِلَّا فَضْلَهُ، وَلَا أَخْشَى إِلَّا عَدْلَهُ،

به نام خدایی که جز به فضل و بخشش او امید نبستم، و جز از عدالت او نهراسم،

وَلَا أَعْتَمِدُ إِلَّا قَوْلَهُ، وَلَا أُمْسِكُ إِلَّا بِحَبْلِهِ؛ بِكَ أَسْتَجِيرُ

و جز به سخن او اعتماد نمی‌کنم، و جز به ریسمانش چنگ نزنم، تنها به تو پناه می‌آورم

يَا ذَا الْعَفْوِ وَالرِّضْوَانِ، مِنَ الظُّلُمِ وَالْعُدْوَانِ، وَمِنْ غَيْرِ

ای خدای بخشایشگر مهربان از ستم و دشمنی، و مصائب

الزَّمَانِ، وَتَوَاتُرِ الْأَحْزَانِ، وَطَوَارِقِ الْحَدَثَانِ، وَمِنْ انْقِضَاءِ

روزگار و اندوههای پیاپی و پیش‌آمدهای ناگوار دوران و از گذشت

الْمُدَّةِ قَبْلَ التَّهَبُّبِ وَالْعُدَّةِ، وَإِيَّاكَ أَسْتَرْشِدُ لِمَا فِيهِ الصَّلَاحُ

عمر پیش از مهیا شدن و توشه برداشتن و تنها از تو راهنمایی می‌جویم به سوی آنچه خیر و صلاح

وَالْإِصْلَاحُ، وَبِكَ أَسْتَعِينُ فِيمَا يَقْتَرِنُ بِهِ النَّجَاحُ وَالْإِنْجَاحُ،

من در آن است و فقط از تو یاری می‌خواهم در آنچه پیروزی و رستگاری با آن همراه است،

وَإِيَّاكَ أَرْغَبُ فِي لِبَاسِ الْعَافِيَةِ وَتَمَامِهَا، وَشُمُولِ السَّلَامَةِ

و در پوشیدن لباس عافیت و کمال آن و فراگیری سلامتی و دوام آن تنها

دُعایِ می‌تایم‌نفت

وَدَوِّمِهَا؛ وَاعُوذُ بِكَ يَا رَبِّ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ، وَاحْتَرِزُ

به تو دل می‌بندم و به تو پناه می‌آورم ای پروردگار من از وسوسه‌های شیاطین و به یاری

بِسُلْطَانِكَ مِنْ جَوْرِ السَّلَاطِينِ؛ فَتَقَبَّلْ مَا كَانَ مِنْ صَلَاتِي

سلطنت تو دوری می‌جویم از ستم پادشاهان، پس آنچه از نماز و روزهام

وَصَوْمِي، وَاجْعَلْ غَدِي وَ مَا بَعْدَهُ، أَفْضَلَ مِنْ سَاعَتِي

صورت گرفته پذیرا باش و فردا و روزهای پس از آن مرا بهتر از این ساعت

وَيَوْمِي، وَاعِزَّنِي فِي عَشِيرَتِي وَ قَوْمِي، وَ احْفَظْنِي فِي يَقْظَتِي

و امروزم قرار ده و مرا در بین خویشاوندان و بستگانم عزیز گردان، و در بیداری و خواب

وَنَوْمِي؛ فَإِنَّتَ اللَّهُ خَيْرُ حَافِظًا، وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ. اَللَّهُمَّ

نگهدارم باش، چرا که تویی خدا و بهترین نگهدار و تویی مهربان‌ترین مهربانان. خدا یا

إِنِّي أBRَأُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِي هَذَا، وَ مَا بَعْدَهُ مِنْ الْآحَادِ، مِنْ الشَّرِكِ

من در امروزم و یکشنبه‌های دیگر از شرک و بی‌دینی، به سوی تو

وَ الْإِلْحَادِ، وَ أُخْلِصُ لَكَ دُعَائِي تَعَرُّضًا لِلْإِجَابَةِ، وَ أَقِيمُ عَلَى

بیزاری می‌جویم و دعایم را تنها برای تو خالص می‌کنم تا در معرض اجابت قرار گیرد، و به امید

طَاعَتِكَ رَجَاءً لِلْإِثَابَةِ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَيْرِ خَلْقِكَ،

پاداش تو بر طاعتت پایداری می‌کنم، پس درود فرست بر بهترین آفریده‌ات محمد آن

الدَّاعِي إِلَى حَقِّكَ، وَاعِزَّنِي بِعِزِّكَ الَّذِي لَا يُضَامُ، وَ احْفَظْنِي

که دعوت کننده مردم به حقایقت تو بود و مرا عزیز گردان با عزت ذلت ناپذیر خود

بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ، وَ اخْتِمِ بِالْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ أَمْرِي، وَ بِالْمَغْفِرَةِ

و به دیده بی‌خواب خودت حفظ کن، و کارم را با گسستن از همه خلق و پیوستن به تو و عمرم را با آمرزش

عُمْرِي؛ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

خویش پایان بخش، همانا تویی بسیار آمرزنده و مهربان.

دُعایِ وزدوشنبه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا که رحمتش بسیار و مهربانی‌اش همیشگی است

دُعایِ تَائِمَنَة

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يُشْهِدْ أَحَدًا حِينَ فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ،

ستایش خدای را که هنگام آفرینش آسمانها و زمین احدی را گواه نداشت

وَلَا اتَّخَذَ مُعِينًا حِينَ بَرَأَ النَّسَمَاتِ، لَمْ يُشَارِكْ فِي الْإِلَهِيَّةِ،

و به گاه ایجاد جانداران یاورى نگرفت، در پرستش انبازى ندارد،

وَلَمْ يُظَاهَرْ فِي الْوَحْدَانِيَّةِ، كَلَّتِ الْأَلْسُنُ عَنْ غَايَةِ صِفَتِهِ،

و در یکتایی اش پشتیبانی نخواهد، زبانها از بیان حقیقت وصفش

وَالْعُقُولُ عَنْ كُنْهِ مَعْرِفَتِهِ، وَتَوَاضَعَتِ الْجَبَابِرَةُ لِهَيْبَتِهِ،

درمانده و خردها از زرقای معرفتش وامانده و گردنکشان در برابر عظمتش

وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِحَشِيَّتِهِ، وَانْقَادَ كُلُّ عَظِيمٍ لِعَظَمَتِهِ؛ فَلَاكَ

فروتن و چهره ها از بیم او متواضع گشته و هر بزرگی در برابر بزرگیش تسلیم گشته است.

الْحَمْدُ مُتَوَاتِرًا مُتَّسِقًا، وَ مُتَوَالِيًا مُسْتَوْسِقًا، وَصَلَوَاتُهُ

ستایش پیایی و پیوسته و دنباله دار و پادار تنها تورا ست، و رحمت همیشه و درود

عَلَى رَسُولِهِ أَبَدًا، وَ سَلَامُهُ دَائِمًا سَرْمَدًا. اَللّهُمَّ اجْعَلْ

جاودان و بی پایان او بر رسولش باد. بار خدایا!

أَوَّلَ يَوْمٍ هَذَا صَلاَحًا، وَ أَوْسَطَهُ فَلَاحًا، وَ آخِرَهُ نَجَاحًا،

ابتدای امروزم را خیر و صلاح، و میانه امروزم را رستگاری و پایانش را کامیابی قرار ده

وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ يَوْمٍ أَوَّلُهُ فَرْعٌ، وَ أَوْسَطُهُ جَزَعٌ، وَ آخِرُهُ وَجَعٌ.

و به تو پناه می آورم از روزی که آغازش شیون و میانش بی تابی، و پایانش دردمندی است،

اَللّهُمَّ اِنِّیْ اَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ نَذْرٍ نَذَرْتُهُ، وَ كُلِّ وَعْدٍ وَعَدْتُهُ،

خدایا! از تو آمرزش می طلبم برای هر نذری که کردم و هر وعده ای که دادم

وَ كُلِّ عَهْدٍ عَاهَدْتُهُ ثُمَّ لَمْ أَفِ بِهِ، وَ اَسْأَلُكَ فِی مَظَالِمِ عِبَادِكَ

و هر پیمانی که بستم سپس به آن وفا نکردم و ادای حقوق بندگانت را که بر عهده دارم از تو

عِنْدِی، فَاَیُّمَا عَبْدٍ مِنْ عَبِيدِكَ أَوْ أَمَةٍ مِنْ إِمَائِكَ، کَانَتْ لَهُ

درخواست می کنم، پس هر بنده ای از بندگانت و هر کنیزی

قَبْلِی مَظْلَمَةٌ ظَلَمْتُهَا إِيَّاهُ فِی نَفْسِهِ، أَوْ فِی عَرَضِهِ أَوْ فِی مَالِهِ، أَوْ فِی

از کنیزانت که او را نزد من حقی پامال شده باشد که در آن به جان یا آبرو یا مال، یا

دُعایِ ایامِ محبت

أَهْلِهِ وَوَلَدِهِ، أَوْ غِيْبَةً اغْتَبْتَهُ بِهَا، أَوْ تَحَامُلُ عَلَيْهِ بِمِيلٍ أَوْ

خانواده‌اش یا فرزندش ستم روا داشته‌ام یا غیبتی از او کرده‌ام یا بر اثر میل خود

هَوًى، أَوْ أَنْفَةٍ أَوْ حَمِيَّةٍ، أَوْ رِيَاءٍ أَوْ عَصَبِيَّةٍ، غَائِبًا كَانَ أَوْ

یا خواهش دل یا تکبر یا غضب یا خودنمایی یا تعصب بر او باری نهاده‌ام، این بنده یا کنیزت غایب باشد

شَاهِدًا، وَحَيًّا كَانَ أَوْ مَيِّتًا، فَقَصُرَتْ يَدِي، وَضَاقَ وَسْعِي

یا حاضر، زنده باشد یا مرده، و دستم کوتاه شده و وسعم نمی‌رسد از پرداخت

عَنْ رَدِّهَا إِلَيْهِ، وَالتَّحَلُّلِ مِنْهُ؛ فَاسْأَلْكَ يَا مَنْ يَمْلِكُ الْحَاجَاتِ،

آن حق یا طلب حلالیت از او، از تو می‌خواهم ای کسی که رفع نیازها در اختیار اوست، و آن حاجات

وَهِيَ مُسْتَجِيبَةٌ لِمَشِيَّتِهِ، وَمُسْرِعَةٌ إِلَى إِرَادَتِهِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ

در مقابل مشیت او اجابت‌پذیر و به جانب اراده‌اش شتابانند که بر محمد و خاندان محمد

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُرْضِيَهُ عَنِّي بِمَا شِئْتَ، وَتَهَبَ لِي

دروود فرستی و آن بنده را که بر او ستمی کردم هر گونه که خواهی از من راضی گردانی و

مِنْ عِنْدِكَ رَحْمَةً؛ إِنَّهُ لَا تَنْقُصُكَ الْمَغْفِرَةُ، وَلَا لَا تُضْرِكُ

از جانب خود مرا رحمت عطا نمایی، چه از مرزیدن از تو نکاهد و بخشیدن به تو زیان

الْمَوْهَبَةُ؛ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ . اَللّٰهُمَّ اَوَّلِنِي فِي كُلِّ يَوْمٍ اِثْنَيْنِ،

نرساند، ای مهربان‌ترین مهربانان خدا یا! در هر دوشنبه از سوی خویش

نِعْمَتَيْنِ مِنْكَ ثِنْتَيْنِ: سَعَادَةً فِي أَوَّلِهِ بِطَاعَتِكَ، وَنِعْمَةً فِي آخِرِهِ

دو نعمت بر من عطا کن، خوشبختی بندگی‌ات را در آغازش، و نعمت آمرزشت را در پایانش،

بِمَغْفِرَتِكَ؛ يَا مَنْ هُوَ الْإِلَٰهُ، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ سِوَاهُ .

ای آن که تنها او شایسته پرستش است و جز او کسی گناهان را نیامرزد.

دُعایِ وزرِ شنبه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا که رحمتش بسیار و مهربانی‌اش همیشگی است

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ حَقُّهُ، كَمَا يَسْتَحِقُّهُ حَمْدًا كَثِيرًا، وَاعُوذُ

ستایش خدا را ست و سپاس برازنده او آنچنان که شایسته حضرت اوست، ستایشی بسیار و به او پناه می‌برم

دُعایای تائبانه

بِهِ مِنْ شَرِّ نَفْسِي ، إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَرَحِمَ رَبِّي ،

از شر نفسم چه نفس همانا به زشتی بسیار فرمان می دهد جز آنکه پروردگارم رحم کند،

وَ أَعُوذُ بِهِ مِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ ، الَّذِي يَزِيدُنِي ذَنْبًا إِلَى ذَنْبِي ،

و به خدا پناه می برم از گزند شیطانی که گناه بر گناهم می افزاید،

وَ أَحْتَرِزُ بِهِ مِنْ كُلِّ جَبَّارٍ فَاجِرٍ ، وَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ ، وَ عَدُوٍّ قَاهِرٍ .

و به قدرت او از هر گردنکش نابکار و پادشاه ستمکار و دشمن قهار، دوری می جویم،

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ جُنْدِكَ ، فَإِنَّ جُنْدَكَ هُمُ الْغَالِبُونَ ،

خدایا مرا از سپاهیان قرار ده، چرا که همانا تنها سپاه تو پیروز است،

وَ اجْعَلْنِي مِنْ حِزْبِكَ ، فَإِنَّ حِزْبَكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ، وَ اجْعَلْنِي مِنْ

و مرا از حزب خود قرار ده که تنها حزب تو رستگار است و هم از دوستان

أَوْلِيَائِكَ ، فَإِنَّ أَوْلِيَاءَكَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ .

قرارم ده که بر دوستان تری نیست و اندوهگین نمی شوند،

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي ، فَإِنَّهُ عِصْمَةُ أَمْرِي ، وَ أَصْلِحْ لِي آخِرَتِي ،

خدایا دینم را برابرم سامان ده که آن وسیله در امان بودن و دوری من از گناه است و آخرتم را آباد ساز

فَاتِّمِمْ دَارُ مَقَرِّي ، وَ إِلَيْهَا مِنْ مُجَاوَرَةِ اللَّيْثَامِ مَفْرَى ، وَ اجْعَلْ

که آنجا خانه پایدار من و گریزگاهم از همسایگی دون صفتان است و

الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ ، وَ الْوَفَاةَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ .

زندگی را برابرم زمینه افزونی در هر خیر و مرگم را برابرم آرامش از هر گزندی قرار ده،

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ ، وَ تَمَامِ عِدَّةِ الْمُرْسَلِينَ ،

بار خدایا بر محمد خاتم پیامبران و کامل کننده شمار رسولان

وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ ، وَ أَصْحَابِهِ الْمُتَنَجِّبِينَ ، وَ هَبْ لِي

و بر خاندان پاک و پاکیزه او و بر یاران برگزیده اش درود فرست و

فِي الثَّلَاثَةِ ثَلَاثًا : لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ ، وَ لَا غَمًّا إِلَّا أَذْهَبْتَهُ ،

در روز سه شنبه سه حاجتم را روا کن: گناهی را بگویم مگذار جز آنکه ببامری و نه اندوهی جز آنکه را برطرف سازی

وَ لَا عَدُوًّا إِلَّا دَفَعْتَهُ . بِبِسْمِ اللَّهِ خَيْرِ الْأَسْمَاءِ ؛ بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ

و نه دشمنی جز آنکه دور گردانی، به نام خدا که بهترین نامهاست، به نام خدا پروردگار

دُعایِ ایامِ نوبت

الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ ، أَسْتَدْفِعُ كُلَّ مَكْرُوهِ أَوَّلِهِ سَخَطُهُ ،

زمین و آسمان، دوری هر ناخوشایندی را که ابتدایش خشم خداست،

وَأَسْتَجِلِبُ كُلَّ مَحْبُوبٍ أَوَّلِهِ رِضَاهُ ، فَأَخْتِمُ لِي مِنْكَ

و نیل به هر محبوبی را که آغازش رضای اوست خواستارم، پس از سوی خود سرانجامم

بِالْغُفْرَانِ؛ يَا وَلِيَّ الْإِحْسَانِ .

را به آمرزش پایان ده ای سرچشمه نیکی.

دُعایِ وِزیرِ چارِ شنبه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا که رحمتش بسیار و مهربانی اش همیشگی است

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ لِبَاسًا ، وَالنَّوْمَ سُبَاتًا ، وَجَعَلَ النَّهَارَ

ستایش خدای را که شب را جامه و خواب را مایه آرامش و روز را زمینه

نُشُورًا ؛ لَكَ الْحَمْدُ أَنْ بَعَثْتَنِي مِنْ مَرْقَدِي ، وَ لَوْ شِئْتَ

تکاپو قرار داده، ستایش تنها تو را سزااست که مرا از خوابگاهم برانگیختی و اگر می خواستی خوابم را

جَعَلْتَهُ سَرْمَدًا ، حَمْدًا دَائِمًا لَا يَنْقَطِعُ أَبَدًا ، وَ لَا يُحْصَى لَهُ

جاودان می ساختی، ستایش دائم که هرگز پایان نیابد، و سپاس بیکران که آفریدگان

الْمَخْلَاقُ عَدَدًا . اَللّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْ خَلَقْتَ فَسَوَيْتَ ،

از شمارش آن ناتوانند، خدایا! ستایش تنها شایسته توست که آفریدی و سامان دادی

وَقَدَّرْتَ وَقَضَيْتَ ، وَ أَمَتَّ وَ أَحْيَيْتَ ، وَ أَمَرَضْتَ وَ شَفَيْتَ ،

و اندازه مقرر نمودی و فرمان دادی و میراندی و زنده کردی و بیمار نمودی و درمان کردی

وَ عَافَيْتَ وَ أَبْلَيْتَ ، وَ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَيْتَ ، وَ عَلَى الْمُلْكِ

و بهبودی عنایت فرمودی و فرسوده ساختی و بر عرش هستی استیلا یافتی و بر فرمانروایی

اِحْتَوَيْتَ ، أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ ضَعُفَتْ وَسِيلَتُهُ ، وَ انْقَطَعَتْ

جهان چیره گشتی، تو را می خوانم همچون کسی که وسیله اش ناکارا گشته

حِيلَتُهُ ، وَ اقْتَرَبَ أَجَلُهُ ، وَ تَدَانِي فِي الدُّنْيَا أَمَلُهُ ، وَ اشْتَدَّتْ

و رشته چاره اش گسسته و اجلش نزدیک شده و آرزویش در دنیا کاستی یافته و سخت

دُعایای تمجیدیه

إِلَى رَحْمَتِكَ فَاقْتُهُ ، وَ عَظُمَتِ لَتَفْرِيطِهِ حَسْرَتُهُ ، وَ كَثُرَتْ

بر رحمت تو نیازمند گشته و حیرتش بر اثر کوتاهی فزونی یافته و لغزش و افتادنش بسیار

زَلَّتْهُ وَ عَثَرَتْهُ ، وَ خَلَصَتْ لِرُوحِهِكَ تَوْبَتُهُ ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

گشته و بازگشتش به سوی تو خالص شده است، پس بر محمد

خَاتِمِ النَّبِيِّينَ ، وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ ، وَ ارْزُقْنِي

خاتم پیامبران و بر خاندان پاکیزه و پاک نهاد او درود فرست،

شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ، وَ لَا تَحْرِمْنِي صُحْبَتَهُ ؛ إِنَّكَ

و شفاعت محمد (درود خدا بر او و خاندانش باد) را روزی ام فرما و از همنشینی با او محروم مساز، همانا

أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ . اللَّهُمَّ اقْضِ لِي فِي الْأَرْبَعَاءِ أَرْبَعًا : اجْعَلْ

تویی مهربان ترین مهربانان، خدایا! در چهارشنبه چهار حاجت مرا روا ساز، نیرویم را

قُوَّتِي فِي طَاعَتِكَ ، وَ نَشَاطِي فِي عِبَادَتِكَ ، وَ رَغْبَتِي فِي ثَوَابِكَ ،

در طاعت خود و نشاطم را در بندگی خویش، و رغبتم را در پاداشت و بی رغبتی ام

وَ زُهْدِي فِيمَا يُوجِبُ لِي أَلِيمَ عِقَابِكَ ؛ إِنَّكَ لَطِيفٌ لِّمَا تَشَاءُ .

را در آنچه که موجب عذاب دردناک توست قرار ده، همانا آنچه را بخواهی لطف می فرمایی

دُعای نوربخشانه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا که رحمتش بسیار و مهربانی اش همیشگی است

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ اللَّيْلَ مُظْلِمًا بِقُدْرَتِهِ ، وَ جَاءَ بِالنَّهَارِ

سپاس خدای را که شب تاریک را با قدرت خود برد و روز روشن را

مُبْصِرًا بِرَحْمَتِهِ ، وَ كَسَانِي ضِيَاءَهُ ، وَ أَنَا فِي نِعْمَتِهِ . اللَّهُمَّ فَكَمَا

به رحمتش آورد و لباس پرفروغ آن را درحالی که قرین نعمتش بودم بر تن من کرد، خدایا! همچنان که

أَبْقَيْتَنِي لَهُ فَأَبْقِنِي لِأَمْثَالِهِ ، وَ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ،

مرا برای این روز نگاه داشتی برای امثال آن نیز پابر جا بدار و بر پیامبر اسلام محمد و خاندان او درود فرست

وَ لَا تَفْجَعْنِي فِيهِ وَ فِي غَيْرِهِ مِنَ اللَّيَالِي وَ الْأَيَّامِ ، بِارْتِكَابِ

و مرا در این روز و شبها و روزهای دیگر به فاجعه انجام

دُعایِ ایامِ نوبت

المَحَارِمُ، وَاصْتِسَابِ الْمَآثِمِ، وَارْزُقْنِي خَيْرَهُ وَخَيْرَ مَا فِيهِ

گناهان مبتلا ساز، خیر این روز و خیر آنچه در آن است،

وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ، وَاصْرِفْ عَنِّي شَرَّهُ وَشَرَّ مَا فِيهِ وَشَرَّ مَا بَعْدَهُ.

و خیر بعد از این روز را روزی ام گردان و شرّ این روز و شرّ آنچه در آن است و شرّ بعد از آن را از من دور ساز.

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ بِذِمَّةِ الْاِسْلَامِ اَتَوَسَّلُ اِلَيْكَ، وَ بِحُرْمَةِ الْقُرْآنِ

خدایا! من با گردن نهادن به دین اسلام به سوی تو وسیله می جویم و با حرمت نهادن به قرآن

اَعْتَمِدُ عَلَیْكَ، وَ بِمُحَمَّدٍ الْمُصْطَفٰی صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ،

بر تو اعتماد می کنم، و دوستی محمد، بنده برگزیده ات که (درود خدا بر او و خاندانش باد)

اَسْتَشْفِعُ لَدَیْكَ، فَاعْرِفِ اللّٰهُمَّ ذِمَّتِیْ الَّتِیْ رَجَوْتُ بِهَا قَضَاءَ

نزد تو شفاعت می طلبم، پس بار خدایا پیمانی که روا شدن حاجتم را به آن امید بسته ام

حَاجَتِیْ؛ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ. اَللّٰهُمَّ اقْضِ لِیْ فِی الْخَمِیْسِ خَمْسًا،

به حساب آور، ای مهربان ترین مهربانان! بار خدایا در روز پنجشنبه پنج حاجت مرا برطرف نما،

لَا یَتَسَعُ لَهَا اِلَّا کَرْمُكَ، وَ لَا یُطِیْقُهَا اِلَّا نِعْمُكَ: سَلَامَةٌ اَقْوٰی

که آنها را جز کرم تو گنجایش و جز نعمتهای تو طاقت ندارد: سلامتی که با آن

بِهَا عَلٰی طَاعَتِكَ، وَ عِبَادَةٍ اَسْتَحِقُّ بِهَا جَزِیْلَ مَثْوَبَتِكَ، وَ سَعَةً

برای انجام طاعتت نیرو گیرم و عبادتی که با آن سزاوار پاداش فراوان تو گردم، و گشایشی

فِی الْحَالِ مِنْ الرِّزْقِ الْحَلَالِ، وَ اَنْ تُؤْمِنَنِ فِی مَوَاقِفِ الْخَوْفِ

در حال، من با روزی حلال و اینکه به من با امن خویش در هنگامه های ترس امنیت دهی،

بِأَمْنِكَ، وَ تَجْعَلَنِیْ مِنْ طَوَارِقِ الْهُمُومِ وَالْغُمُومِ فِی حِصْنِكَ،

و از هر غم و اندوه کوبنده و در دژ استوار خویش پناهم دهی،

وَصَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْ تَوَسُّلِیْ بِهِ شَافِعًا یَوْمَ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست و چاره جویی ام را بوسیله او شفیع سودمندی برایم در روز

الْقِیَامَةِ نَافِعًا؛ اِنَّكَ اَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِیْنَ.

قیامت قرار ده، به یقین تو مهربانترین مهربانانی.

دُعایِ یامِ نُهبت

دُعایِ وَرْجَمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا که رحمتش بسیار و مهربانی اش همیشگی است

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ قَبْلَ الْإِنْشَاءِ وَالْإِحْيَاءِ ، وَالْآخِرِ بَعْدَ فَنَاءِ

ستایش خدای را که آغاز هستی است پیش از آفرینش و حیات بخشی، و پایان هستی است پس از نابودی

الْأَشْيَاءِ ، الْعَلِيمُ الَّذِي لَا يَنْسِي مَن ذَكَرَهُ ، وَلَا يَنْقُصُ مَن

هر چیز، دانایی که از یاد مبرد آن را که یادش کند و کم نگذارد از آنکه

شَكَرَهُ ، وَلَا يَخِيبُ مَن دَعَاهُ ، وَلَا يَقْطَعُ رَجَاءَ مَن رَجَاهُ .

شکرش را به جای آورد و ناامید نسازد آن را که خواندش و قطع نکند امید آن که به او امید بست.

اَللّهُمَّ اِنِّیْ اَشْهَدُكَ وَ كَفِّیْ بِكَ شَهِیْدًا ، وَ اَشْهَدُ جَمِیْعَ

بار خدایا! تو را گواه می گیرم و تو برای گواهی کافی هستی و گواه می گیرم همه

مَلَائِكَتِكَ ، وَ سُكَّانَ سَمَآوَاتِكَ ، وَ حَمَلَةَ عَرْشِكَ ، وَ مَن بَعَثَ

فرشتگانت و ساکنان آسمانهایت و نگهبانان عرش و رسولان

مِنْ أَنْبِیَائِكَ وَرُسُلِكَ ، وَ أَنْشَأْتَ مِنْ أَصْنَافِ خَلْقِكَ ، اِنِّیْ

و پیامبرانی که برانگیختی، و انواع مخلوقات که آفریدی (همه و همه را گواه می گیرم) بر اینکه باور دارم

أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ ، لَا شَرِيكَ لَكَ

که همانا تویی خدا، شایسته پرستشی جز تو نیست. یگانه ای؛ شریکی نداری

وَلَا عَدِيلَ ، وَلَا خُلْفَ لِقَوْلِكَ وَلَا تَبْدِيلَ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّی

و بی همتایی و تخلف و تبدیلی در گفتارت نیست و اینکه محمد - که

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ ، آدَى مَا حَمَلْتَهُ إِلَى الْعِبَادِ ،

خدا بر او و خاندان او درود فرستد - بنده و فرستاده توست. رسالتی را که بر عهده اش نهاده بودی به

وَ جَاهَدَ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حَقَّ الْجِهَادِ ، وَأَنَّ بَشَرًا هُوَ حَقٌّ مِّنْ

بندگان ادا کرد و در راه خدا به حق کوشید و به پاداشی که حق است

الثَّوَابِ ، وَ أَنْذَرِمَا هُوَ صِدْقٌ مِنَ الْعِقَابِ . اَللّهُمَّ ثَبِّتْنِیْ عَلٰی

مژده داد و از عذابی که راست است بیم داد، خدایا! تا زنده ام مرا بر

دُعایِ ایامِ نبوت

دینک ما اَحییَتِنِی، وَ لَا تُزِغْ قَلْبِی بَعْدَ اِذْ هَدَیْتِنِی، وَ هَبْ لِی

دین خود ثابت بدار و دلم را پس از آنکه به نور هدایت روشن نمودی گمراه مکن و

مِن لَّدُنْكَ رَحْمَةً؛ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ؛ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ عَلَی آلِ

از نزد خود رحمتی بر من ببخش چرا که، تنها تو بخشاینده‌ای، درود فرست بر محمد و خاندان

مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلْنِی مِنْ اَتْبَاعِهِ وَ شِیْعَتِهِ، وَ احْشُرْنِی فِی زُمْرَتِهِ،

محمد و مرا از پیروان و شیعیان او قرار ده و در گروه او محشورم گردان،

وَ وَفَّقْنِی لِاَدَاءِ فَرَضِ الْجُمُعَاتِ، وَ مَا اَوْجَبْتَ عَلَیَّ فِیْهَا مِنْ

و بر انجام و اجبات جمعه‌ها و طاعاتی که در آن بر من لازم نمودی توفیقم ده،

الطَّاعَاتِ، وَ قَسَمْتَ لِاَهْلِهَا مِنَ الْعَطَاءِ فِی یَوْمِ الْجَزَاءِ؛ اِنَّكَ

و عطایی که در رستاخیز برای اهل جمعه قرار داده‌ای نصیبم گردان، چه همانا

اَنْتَ الْعَزِیزُ الْحَکِیْمُ.

تویی قدرتمند حکیم.

فصل چهارم

فضیلت اعمال شب و روز جمعه

آگاه باش که شب و روز جمعه از سایر شبها و روزها به صفت بلندی مقام و شرافت و نام آوری کاملاً متمایز است. از رسول خدا ﷺ روایت شده: که شب و روز جمعه بیست و چهار ساعت است و حق تعالی در هر ساعت آن ششصد هزار تن را از دوزخ آزاد می کند. و از امام صادق علیه السلام وارد شده: که هر که ما بین ظهر روز پنجشنبه تا ظهر روز جمعه از دنیا برود، خدا او را از فشار قبر پناه دهد. و نیز از آن حضرت روایت شده که برای جمعه حق و حرمتی بسیار است مبادا حرمت آن را ضایع گردانی، و در انجام عبادات حق تعالی و تقرب جستن به خدا با انجام کارهای شایسته و ترک همه محرّمات الهی در آن روز کوتاهی نمایی، زیرا خدا ثواب طاعات را در این روز دو چندان می سازد و گناهان را محو می کند، و درجات اهل ایمان را در دو جهان بلند می گرداند.

شب جمعه در فضیلت مانند روز است، پس اگر می توانی

فضیلت اعمال شب و روز جمعه

شب جمعه را تا صبح به نماز و دعا زنده بدار، به راستی که خدا در شب جمعه برای اضافه کردن کرامت اهل ایمان، فرشتگان را به آسمان اوّل می‌فرستد، تا بر حسنات ایشان بیفزایند، و گناهانشان را محو کنند و حق تعالی عطایش گسترده و بسیار کریم است. و نیز در حدیث معتبر از آن حضرت روایت شده: گاهی از اوقات شخص مؤمن برای حاجتی دعا می‌کند و حق تعالی قضای حاجتش را به تأخیر می‌اندازد تا در روز جمعه حاجتش را برآورده سازد و به خاطر فضیلت جمعه درخواستش دو چندان برآورده شود. و فرمود: آنگاه که برادران یوسف از حضرت یعقوب علیه السلام درخواست کردند تا برای آمرزش گناهانشان از خدا طلب بخشش نماید، گفت: ﴿سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي﴾ (یعنی: از پروردگارم برای شما طلب آمرزش خواهم کرد) و این تأخیر به آن سبب بود که این درخواست در سحر شب جمعه واقع گردد تا دعایش اجابت شود. و نیز از آن حضرت روایت شده: چون شب جمعه فرا رسد، ماهیان دریا سر از آب بیرون آورند، و درندگان صحرا سر برآورند و حق تعالی را ندا کنند که پروردگارا! ما را به سبب گناه آدمیان عذاب مکن! و از حضرت باقر علیه السلام روایت شده:

فضیلت اعمال شب و روز جمعه

حضرت حق سبحانه و تعالی فرشته‌ای را در هر شب جمعه فرمان می‌دهد که از اول شب تا آخر شب از جانب پروردگار جهانیان از بالای عرش ندا کند: آیا بنده مؤمنی هست که پیش از طلوع صبح برای هر دو جهانش مرا بخواند، تا من درخواستش را اجابت کنم؟ آیا بنده مؤمنی هست که پیش از طلوع صبح از گنااهش توبه کند تا توبه‌اش را بپذیرم؟ آیا بنده مؤمنی هست که در روزی او تنگ گرفته باشم، و پیش از طلوع صبح از من بخواهد که روزی‌اش را فزونی بخشم تا به او فراخی در روزی دهم؟ آیا بنده مؤمن بیماری هست که پیش از برآمدن صبح از من بخواهد شفایش دهم تا به او تندرستی ارزانی کنم؟ آیا بنده مؤمن غمگین در بندی هست که پیش از طلوع صبح از من بخواهد او را از بند برهانم و اندوهش را برطرف سازم تا دعایش را اجابت نمایم؟ آیا بنده مؤمن ستم‌دیده‌ای هست که پیش از طلوع صبح دفع ستم ستمکار را از من بخواهد تا انتقام او را از ستمکار بگیرم و حقش را به وی بازگردانم؟ فرشته حق این ندا را پیوسته تا طلوع صبح ادامه می‌دهد! از امیرالمؤمنین علیه السلام روایت شده: حق تعالی جمعه را از میان همه روزها انتخاب کرده و روزش را عید نموده

فضیلت اعمال شب و روز جمعه

و شب آن را در فضیلت همچون روزش گردانیده است، و از جمله فضیلت‌های روز جمعه آن است که در آن روز هر حاجتی که از خدا درخواست شود برآورده می‌شود! و چنانچه جماعتی در اثر نافرمانی مستحق عذاب حق شوند چون شب و روز جمعه را دریابند و دعا کنند، خداوند عذاب را از ایشان برمی‌گرداند و نیز امور آینده را خدا در شب جمعه استوار و نهایی می‌گرداند. پس شب جمعه بهترین شبها، و روز آن بهترین روزهاست.

و از امام صادق علیه السلام روایت شده: در شب جمعه از گناه دوری کنید که عقوبت گناهان در آن شب دو چندان است، همان‌گونه که پاداش کارهای نیک در آن شب دو برابر است. و هر که در شب جمعه نافرمانی خدا را ترک گوید خدا گناهان گذشته او را بیامرزد، و هر که در شب جمعه گناهی را آشکار انجام دهد، خدا او را به خاطر گناهان همه عمرش عذاب نماید و جزای گناه انجام گرفته در شب جمعه را بر او دو چندان گرداند. و به سند معتبر از حضرت رضا علیه السلام روایت شده: حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمودند: روز جمعه سید و بزرگ روزهاست، خدا پاداش نیکیها را در آن روز دو برابر عطا می‌کند و گناهان را محو می‌سازد

فضیلت اعمال شب و روز جمعه

و درجات اهل ایمان را بالا می برد و دعاها را مستجاب نماید و سختیها را آسان و غمها را از دلها می زداید، و حاجتهای بزرگ را روا کند. و روز جمعه روز افزونی است چرا که خداوند لطف و مهر خویش را بر بندگان فزونی می بخشد و گروههای بسیاری را از آتش دوزخ نجات می دهد؛ پس هر که خدا را در آن روز بخواند و حق و حرمت آن روز را آنچنان که شایسته است بشناسد، به یقین خداوند او را از آتش دوزخ رهایی دهد.

پس چنانچه در روز جمعه یا شب آن از دنیا برود پاداش شهیدان را دارد و در قیامت ایمن از عذاب الهی برانگیخته می شود؛ و هر که حرمت جمعه را آنچنان که شاید نگاه ندارد و حقش را تباه کند، یا این که نماز جمعه به جا نیاورد، یا در آن مرتکب محرمات الهی شود، به یقین خدا او را در آتش دوزخ بسوزاند، مگر آنکه توبه کند. و به سندهای معتبر از حضرت باقر علیه السلام روایت شده: آفتاب در روزی بهتر از جمعه طلوع نکرده، و هنگامی که پرندگان در روز جمعه به یکدیگر می رسند به هم سلام می کنند و می گویند: امروز روز باارزشی است. و به سند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت شده: هر که روز جمعه را دریابد، باید به

اعمال شب محب

کاری جز عبادت نپردازد، چه در این روز خداوند گناه بندگان را می‌آمرزد و رحمت خویش را بر آنان نازل می‌کند. البته فضایل شب و روز جمعه بیشتر از آن است که در این سطور کوتاه بیان شود.

اعمال شب محب

شب جمعه را اعمال بسیاری است که ما در اینجا تنها به ذکر چند عمل بسنده می‌کنیم. **اَوَّلُ**: بسیار گفتن «سُبْحَانَ اللَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» و زیاد صلوات فرستادن، روایت شده: جمعه، شبش تابناک و روزش بس روشن است، پس ذکر «سُبْحَانَ اللَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» بگوئید و بر محمد و آل محمد بسیار صلوات فرستید و در روایت دیگر آمده: که کمترین صلوات در این شب، صد مرتبه است، و هرچه بیشتر باشد بهتر است. و از امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ روایت شده: صلوات بر محمد و آل محمد در شب جمعه با هزار کار نیک برابر است و هزار گناه را پاک می‌کند و مقام انسان را هزار درجه بالا می‌برد و مستحب است که پس از نماز عصر پنجشنبه تا آخر روز جمعه بر محمد و آل محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بسیار

اعمال شب محب

صلوات فرستند. و با سند صحیح از حضرت صادق علیه السلام روایت شده: هنگام عصر روز پنجشنبه فرشتگان از آسمان با قلمهای طلا و صحیفه‌های نقره فرود می‌آیند و در عصر پنجشنبه و شب و روز جمعه تا هنگام غروب خورشید جز صلوات بر محمد و خاندان آن حضرت چیزی ننویسند. و شیخ طوسی فرموده: در روز پنجشنبه مستحب است فرستادن هزار صلوات بر محمد و آل محمد. و در آن بگوید:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ، وَاهْلِكْ

خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و فرج ایشان را تعجیل نما،

عَدُوَّهُمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ، مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ. و گفتن

و دشمنان ایشان را از جن و انس از اولین و آخرین نابود فرما.

این صلوات صد مرتبه از بعد از عصر پنجشنبه تا آخر روز جمعه فضیلت بسیار دارد. و نیز شیخ فرموده: مستحب است در آخر روز پنجشنبه به این صورت استغفار کنند:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَآتُوبُ إِلَيْهِ،

طلب آمرزش می‌نمایم از خدایی که نیست معبودی جز او، زنده و پایدار است، و توبه می‌نمایم به سوی او

تَوْبَةً عَبْدٍ خَاضِعٍ مُسَكِّنٍ مُسْتَكِينٍ، لَا يَسْتَطِيعُ لِنَفْسِهِ

توبه بنده فروتن بی چیز که فقیر و عاجز ناتوان است برای نفس خود

صَرَفًا وَلَا عَدْلًا، وَلَا نَفْعًا وَلَا ضَرًّا، وَلَا حَيَاةً وَلَا مَوْتًا

و نه دفاعی و نه سودی و نه زیانی و نه زندگی و نه مرگی

وَلَا تُشُورًا، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعِترَةِ الطَّيِّبِينَ

و خاندان او، پاک

و درود خدا بر محمد

و نه رستاخیزی

الطَّاهِرِينَ، الْأَخْيَارِ الْأَبْرَارِ، وَسَلَّم تَسْلِيمًا.

از برگزیدگان و نیکان، و درود فراوان فرست.

و پاکیزگان،

دوم: آنکه در شب جمعه این سوره‌ها را بخواند که از برای هریک فوائد و ثواب بسیار روایت شده: بَنِي إِسْرَائِيلَ [اسراء] کَهِف، سه طس [شُعراء و نَمَل و قَصَص]، سَجْدَه، یس، ص، أَحْقَاف، واقعه، حم سَجْدَه، حم دُخَان، طور، اقْتَرَبَتْ، جُمُعَه و اگر فرصت نشد همه را تلاوت کند، واقعه و سوره‌های قبل از آن را انتخاب کند، زیرا از امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام روایت شده هر که در هر شب جمعه سوره «اسراء» را بخواند، نمی‌میرد تا خدمت حضرت قائم (عج) رسد و از اصحاب آن حضرت گردد و هر که در هر شب جمعه سوره «کَهِف» را بخواند، نمی‌میرد مگر شهید و خداوند او را در قیامت با شهیدان محشور می‌کند و در قیامت همراه ایشان نگاهش می‌دارد و هر که در شب جمعه سوره‌های شُعراء و نَمَل و قَصَص را تلاوت کند، از دوستان خدا گشته و در امان و حمایت حق تعالی قرار می‌گیرد و نیز در دنیا دچار فقر و تنگدستی نمی‌شود و خدا در آن جهان چندان از

بهشت به او عطا کند که خشنود شود و بلکه افزون بر خشنودی‌اش بر او کرامت نماید، و صد زن زیبا چشم از زنان دلربای بهشت را به همسری او در آورد و هر که در شب جمعه سوره سجده را بخواند خدا در قیامت نامه اعمالش را به دست راست او دهد و در حسابرسی اعمال بر او آسان گیرد. و از دوستان محمد و خاندان او باشد. و به سند معتبر از امام باقر علیه السلام روایت شده: هر کس هر شب جمعه سوره «ص» را قرائت کند، از خیر این جهان و جهان دیگر آن اندازه به او ببخشند که جز به پیامبری مرسل یا فرشته‌ای مقرب نبخشیده، و او را با هر کس از اهل خانه‌اش که بخواهد وارد بهشت کنند، حتی خدمتکاری که به او خدمت کرده باشد، هر چند از خانواده او به حساب نیاید و در حد شفاعت او نباشد. و از امام صادق علیه السلام روایت شده: هر که در شب جمعه یا روز جمعه سوره «احقاف» را بخواند، در دنیا دچار بیم و هراس نشود و در روز قیامت از وحشت و ترس در امان باشد، و هر که در شب جمعه سوره واقع را بخواند، خدا او را دوستش بدارد و او را محبوب تمام مردم کند، و در دنیا دچار بدحالی و تنگدستی نشود و آفتی از آفات دنیا به او نرسد، و از دوستان حضرت

اعمال شب جمعه

امیرالمؤمنین علیه السلام باشد. و این سوره مخصوص امیرالمؤمنین علیه السلام است. و روایت شده: هر که سوره «جُمعه» را در هر شب جمعه تلاوت کند کفّاره اعمال او از این جمعه تا جمعه دیگر خواهد بود. و نیز همین فضیلت برای کسی که در هر شب جمعه و بعد از ظهر و عصر جمعه سوره «کَهِف» را بخواند وارد شده است. و آگاه باش که برای شب جمعه نمازهای بسیاری وارد شده. اوّل: نماز حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام دوّم: دو رکعت نماز که در هر رکعت، «حَمْد» و پانزده مرتبه سوره «زَلْزَال» در روایت است: هر که این نماز را بجا آورد، خدا او را از عذاب قبر و هول و هراس قیامت ایمن کند. سوّم: آنکه در شب جمعه در رکعت اوّل نماز مغرب و رکعت اوّل نماز عشاء سوره «جُمعه» و در رکعت دوّم نماز مغرب سوره «توحید» و در رکعت دوم عشاء سوره «أَعْلَى» را بخواند. چهارم: خواندن شعر را در شب جمعه ترک کند؛ زیرا در حدیث صحیح از امام صادق علیه السلام روایت شده: برای شخص روزه‌دار و شخص مُحَرَّم و نیز در حرم خدا و در روز جمعه و در شب آن روایت کردن شعر مکروه است. راوی به حضرت عرض کرد: هر چند معنای آن شعر مطلب حقی باشد، فرمود: هر چند شعر به حق باشد.

و در حدیث معتبر از امام صادق علیه السلام روایت شده: رسول خدا فرمود: هر که در شب یا روز جمعه یک شعر بخواند، در آن شب و روز بهره‌ای از ثواب به غیر آن نداشته باشد. و براساس روایت معتبر دیگر، در آن شب و روز نمازش مورد قبول واقع نشود [از آنجا که شعر و خواندن آن مورد علاقه مردوزن، پیرو جوان، عالم و عامی و خلاصه تمام مردم است، شاید اصرار روایات بر ترک خواندن شعر در شب و روز جمعه به خاطر این باشد که اهل ایمان از قرائت قرآن و دعا و مستحبات شب و روز جمعه باز نمانند و ثوابهای عظیم و بهره‌های وافر الهی را از دست ندهند. مترجم] پنجم: در حق مؤمنین بسیار دعا کند، چنان که حضرت زهرا علیها السلام بسیار دعا می‌کرد. و روایت شده اگر برای ده نفر از برادران مؤمن که از دنیا رفته باشند طلب آمرزش کند بهشت برای او واجب می‌شود. ششم: دعا‌های مخصوص شب جمعه را بخواند که آن دعاها بسیار است و ما به ذکر برخی از آنها بسنده می‌کنیم:

به سند صحیح از امام صادق علیه السلام روایت شده: هر کس در شب جمعه در سجده آخر نافله شب این دعا را هفت بار بخواند، هنگامی که از آن فارغ شود، آمرزیده شده باشد. و اگر در هر شب این دعا را در سجده آخر نافله شب

اعمال شب محب

بخواند، بهتر است. و آن دعا این است:

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِیْمِ ، وَ اِسْمِكَ الْعَظِیْمِ ، اَنْ

خدایا! از تو می خواهم به عنایت کریمانه و نام بزرگت که

تُصَلِّیْ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَ اَنْ تَغْفِرَ لِیْ ذَنْبِی الْعَظِیْمِ . وَ اَنْ

درود فرستی بر محمد و خاندان محمد و از گناهان بزرگم درگذری.

حضرت رسول ﷺ روایت شده: هر کس در شب یا روز

جمعه این دعا را، هفت بار بخواند، اگر در آن شب یا در آن

روز از دنیا برود وارد بهشت می شود و آن دعا این است:

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّیْ ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ ، خَلَقْتَنیْ وَ اَنَا عَبْدُكَ وَ اِبْنُ

خدایا! تویی پروردگار من، شایسته پرستشی جز تو نیست، تو مرا آفریدی و من بنده تو و فرزند

اَمَتِكَ ، وَ فِی قَبْضَتِكَ وَ نَاصِیَتِیْ بَیْدُكَ ؛ اَمْسِیْتُ عَلٰی عَهْدِكَ

کنیز تو و در دست قدرت توام و زمام زندگی ام به دست توست، تا توانستم بر عهد

وَ وَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ؛ اَعُوْذُ بِرِضَاكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ ؛ اَبُوْءُ

و پیمان روز را به شب آوردم. از شر آنچه انجام دادم به خوشبینی و خشنودی تو پناه می آورم،

بِنِعْمَتِكَ (بِعَمَلِیْ) وَ اَبُوْءُ بِذَنْبِیْ (بِذُنُوْبِیْ) ، فَاغْفِرْ لِیْ ذُنُوْبِیْ ؛

به نعمتت اعتراف و به گناهانم اقرار می نمایم پس گناهانم را ببامرز،

اِنَّهٗ لَا یَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ . شیخ طوسی و سیّد و کفعمی

زیرا گناهان را جز تو نمی آمرزد.

وسید ابن باقی رحمته الله فرموده اند: در شب و روز جمعه و شب

و روز عرفة مستحب است دعای اَللّٰهُمَّ مَنْ تَعَبَّأ... خوانده شود ؛

ما آن را از کتاب «مصابح شیخ» نقل می کنیم، و آن دعا این است:

اعمال شب جمعه

اَللّٰهُمَّ مَنْ تَعَبَّا وَ تَهَيَّآ وَ اَعَدَّ وَ اسْتَعَدَّ، لِيُوفَاةٍ اِلَى مَخْلُوْقٍ،
خدا یا! هر کس به امید کمک و طلب عطا و جود و جایزه مخلوقی

رَجَاءٍ رَفِدِهِ، وَ طَلَبَ نَائِلِهِ وَ جَائِزَتِهِ، فَالَيْكَ يَا رَبِّ تَعَبِيَّتِي
مجهّز و مهیّا و آماده دیدار او شود، تنها به سوی توست ای پروردگار من

وَ اسْتِعْدَادِي رَجَاءٍ عَفْوِكَ، وَ طَلَبَ نَائِلِكَ وَ جَائِزَتِكَ،
استعداد و آمادگی من به امید عفو و درخواست و جایزه ات،

فَلَا تُخَيِّبْ دُعَائِي؛ يَا مَنْ لَا يَخِيْبُ عَلَيْهِ سَائِلُ (السَّائِلُ)،
پس مرا از خواسته ام ناامید مساز، ای آن که پرسنده ای از او محروم نگردد

وَلَا يَنْقُصُهُ نَائِلٌ، فَإِنِّي لَمْ آتِكَ ثِقَةً بِعَمَلٍ صَالِحٍ عَمِلْتُهُ،
و بخشیده ای از او نکاهد من به پشتوانه عمل شایسته ای که انجام داده باشم،

وَ لَا لِيُوفَاةٍ مَخْلُوْقٍ رَجَوْتُهُ. أَتَيْتُكَ مُقِرًّا عَلَى نَفْسِي بِالْإِسَاءَةِ
و یا به امید آفریده ای که به او دل بسته باشم به پیشگاهت نیامده ام، به درگاهت

وَ الظُّلْمِ، مُعْتَرِفًا بِأَن لَّا حُجَّةَ لِي وَ لَا عُذْرَ؛ أَتَيْتُكَ أَرْجُو عَظِيمَ
آمده ام با اعتراف بر نفس خویش به بدکاری و ستم و با اعتراف به اینکه هیچ دلیل و نه عذری بر بدکاری ام نیست،

عَفْوِكَ، الَّذِي عَفَوْتَ (عَلَوْتَ) بِهِ عَنِ (عَلَى) الْخَاطِئِينَ
گذشت فراگیرت را که به آن از خطاکاران درمی گذری امیدوارم،

(الْخَطَّائِينَ)، فَلَمْ يَمْنَعْكَ طَوْلُ عُكُوفِهِمْ عَلَى عَظِيمِ الْجُرْمِ،
پس پافشاری بر جرم بزرگشان از اینکه بر آنان دوباره مهرورزی تو را بازداشت،

أَن عُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ، فَيَا مَنْ رَحْمَتُهُ وَاسِعَةٌ، وَ عَفْوُهُ
پس ای آن که رحمتش فراگیر و گذشتش بس

عَظِيمٌ، يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ، لَا يَرُدُّ غَضَبَكَ إِلَّا حِلْمُكَ،
بزرگ است ای بزرگ، ای بزرگ، ای بزرگ، جز بردباری ات خشم تو را برنگرداند

وَ لَا يُنْجِي مِنْ سَخَطِكَ إِلَّا التَّضَرُّعُ إِلَيْكَ، فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي فَرْجًا،
و جز زاری به پیشگاهت از ناخشنودی ات رهایی نبخشد، پس خدایا! یا

بِالْقُدْرَةِ الَّتِي تُحْيِي بِهَا مَيِّتَ الْبِلَادِ، وَ لَا تُهْلِكُنِي غَمًّا حَتَّى
نیرویی که با آن سرزمینهای مرده را زنده می کنی برایم گشایشی بخش و از اندوه هلاکم مکن تا آنکه

تَسْتَجِيبَ لِي ، وَ تُعَرِّفَنِي الْإِجَابَةَ فِي دُعَائِي ؛ وَ أَذِقْنِي طَعْمَ

دعایم را مستجاب نمایی و مرا به اجابت دعایم آگاه سازی و شیرینی

الْعَافِيَةِ إِلَى مُنْتَهَى أَجَلِي ، وَ لَا تُشِمِتْ بِي عَدُوِّي ،

سلامت و تندرستی را تا پایان عمر به من بچشان و مرا در معرض سرزنش دشمنم قرار مده

وَ لَا تُسَلِّطْهُ عَلَيَّ ، وَ لَا تُكَيِّدْهُ مِنِّي . اَللّٰهُمَّ (اَللّٰهُ) اِنْ

و او را بر من چیره مساز و بر گردنم مسلط مکن خدا یا! اگر تو مرا حقیر و پست بداری،

وَ ضَعَعْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَرْفَعُنِي ، وَ اِنْ رَفَعْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي

پس چه کسی بلندم گرداند و اگر تو مرا بلند گردانی، پس کیست آن که

يَضَعُنِي ، وَ اِنْ اَهْلَكَتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَعْرِضُ لَكَ فِي عَبْدِكَ ،

مرا خوار کند و اگر هلاکم کنی، پس کیست آن که درباره بندهات در برابر تو خود نماید؟

اَوْ يَسْأَلُكَ عَنْ اَمْرِهِ ، وَ قَدْ عَلِمْتُ اَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظَلَمٌ ،

یا از کار او از تو پرس و جو کند؟ با آنکه به یقین می دانم که نه در حکم تو ستمی است

وَ لَا فِي نِقْمَتِكَ عَجَلَةٌ ، وَ اِنَّمَا يَعْجَلُ مَنْ يَخَافُ الْفَوْتَ ، وَ اِنَّمَا

و نه در انتقامت شتابی، چه تنها کسی در انتقام شتاب می کند که از دست دادن فرصت را می هراسد و فقط

يَحْتَاجُ إِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ ، وَ قَدْ تَعَالَيْتَ يَا اِلٰهِي عَنْ ذٰلِكَ

کسی محتاج ستمگری است که ناتوان است، و حال آنکه تو ای خدای من! از این امور

عُلُوًّا كَبِيرًا . اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ فَاَعِزَّنِيْ ، وَ اَسْتَجِيْرُ بِكَ

بسیار برتری. بار خدا یا به تو پناه می آورم، پس پناهم ده و از تو امان می جویم

فَاَجِرْنِيْ ، وَ اَسْتَزِيْعُكَ فَارْزُقْنِيْ ، وَ اَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ فَاكْفِنِيْ ،

پس امانم ده و از تو روزی می طلبم پس روزی ام ده و اعتماد می کنم بر تو، پس تو خود مرا کافی باش،

وَ اَسْتَنْصِرُكَ عَلَى عَدُوِّيْ (عَدُوِّكَ) فَاَنْصُرْنِيْ ، وَ اَسْتَعِيْنُ بِكَ

و برای غلبه بر دشمنم از تو یاری می خواهم پس یاری ام ده، و از تو مدد

فَاعِزَّنِيْ ، وَ اَسْتَغْفِرُكَ يَا اِلٰهِيْ ، فَاغْفِرْ لِيْ . اٰمِيْنَ اٰمِيْنَ اٰمِيْنَ .

می جویم پس مرا مدد فرما، ای خدای من! دعایم را بپذیر. بپذیر. بپذیر.

هفتم: دعای «کمیل» را بخواند که در فصل بعد [صفحه ۱۶۵]

خواهد آمد ان شاء الله [کمیل بن زیاد نخعی، از اصحاب

اعمال شب محب

امیرالمؤمنین علیه السلام است که حضرت به اصرار وی دعای کمیل را انشاء و به او تعلیم فرمود. هشتم: دعای «اللَّهُمَّ يَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى» را که در شب عرفه هم خوانده می شود، بخواند. این دعا نیز **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** تعالی خواهد آمد [صفحه ۶۲۸].

نهم: ده مرتبه بگوید: **يَا دَائِمَ الْفَضْلِ عَلَى الْبَرِيَّةِ**، یا باسِطِ

به آفریدگان همیشگی است!

ای کسی که جود و بخشش تو

الْيَدَيْنِ بِالْعَطِيَّةِ، یا صاحبِ المَوَاهِبِ السَّنِيَّةِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

ای آن که دو دست سخاوت خود را برای عطا گشوده ای! ای صاحب عطاهای گرانبها! بر محمد

وَأَلِهِ، خَيْرِ الْوَرَى سَجِيَّةً، وَاغْفِرْ لَنَا يَا ذَا الْعُلَا، فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ.

و خاندان او، نیکو خوترین مردمان درود فرست، و ما را ای خدای بلندمرتبه در چنین شبی بیامرز.

این ذکر شریف در شب عید فطر نیز خوانده می شود.

دهم: انار بخورد، چنانکه امام صادق علیه السلام در هر شب جمعه میل می فرمود، و اگر هنگام خوابیدن بخورد، شاید بهتر باشد، چه آنکه روایت شده: هر که وقت خوابیدن انار بخورد تا صبح در جان خود ایمن خواهد بود. و سزاوار است هر گاه انار بخورد، در زیر آن دستمالی بگستراند که هر دانه ای از آن بیفتد جمع کرده و بعد بخورد و بهتر است دیگری را در آن انار شریک نسازد. شیخ جعفر بن احمد قمی رحمته الله در کتاب عروس از امام صادق علیه السلام روایت کرده: هر که ما بین دو رکعت نافله و فریضه صبح صد مرتبه بگوید:

اعمال شب محب

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ؛ اَسْتَغْفِرُ اللهَ رَبِّي وَآتُوبُ إِلَيْهِ،

منزه است پروردگار بزرگ من و به ستایش او را سزااست، از خدا، پروردگار خود، آمرزش می طلبم و به سوی او باز می گردم.

خدا در بهشت خانه‌ای برای او بنا کند. و شیخ طوسی و سید ابن طاووس و دیگران این دعا را ذکر کرده و گفته‌اند: مستحب است در سحر شب جمعه این دعا خوانده شود:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَهَبْ لِي الْغَدَاةَ رِضَاكَ،

خدایا! بر محمد و خاندان او درود فرست و در این بامداد خشنودی خود را بر من ارزانی بدار،

وَ اَسْكِنْ قَلْبِيْ خَوْفَكَ، وَاقْطَعُهُ عَمَّنْ سِوَاكَ، حَتّٰى لَا اَرْجُوْ

و ترس از خویش را در دلم جای ده، و دلم را از غیر خود ببر، تا به غیر تو امید نبندم

وَ لَا اَخَافُ اِلَّا اِيَّاكَ . اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَهَبْ لِي

و جز از تو نترسم، خدایا! بر محمد و خاندان او درود فرست و مرا

ثَبَاتَ الْيَقِيْنِ، وَ مَحْضَ الْاِخْلَاصِ، وَ شَرَفَ التَّوْحِيْدِ، وَ دَوَامَ

یقین استوار، و اخلاص بی شائبه و شرف یکتا پرستی، و دوام

الْاِسْتِقَامَةِ، وَ مَعْدِنَ الصَّبْرِ، وَ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَ الْقَدْرِ؛ يَا

پایداری، و معدن شکیبایی، و رضا به قضا و قدر خود، ببخش، ای

قَاضِيَ حَوَائِجِ السَّائِلِيْنَ؛ يَا مَنْ يَعْلَمُ مَا فِيْ ضَمِيْرِ الصَّامِتِيْنَ،

برآورنده نیازهای پرسندگان! ای آن که هرچه در نهاد خاموشان می گذرد می داند!

صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاسْتَجِبْ دُعَائِيْ، وَاغْفِرْ ذَنْبِيْ،

بر محمد و خاندانش درود فرست و خواهش مرا برآور، و گناهانم را ببامرز

وَ اَوْسِعْ رِزْقِيْ، وَ اقْضِ حَوَائِجِيْ فِيْ نَفْسِيْ، وَ اِخْوَانِيْ فِيْ دِيْنِيْ

و روزی‌ام را وسعت بخش و نیازهای درونی‌ام و حوائج برادران دینی‌ام

وَ اَهْلِيْ . اِلٰهِيْ طُمُوْحُ الْاَمَالِ قَدْ خَابَتْ اِلَّا لَدَيْكَ، وَ مَعَاكِفُ

و خانواده‌ام را برآور، خدای من آرزوهای دور و سرکش جز نزد تو ناکام است، همتهای بلند

اعمال شب محب

الْهَمَمُ قَدْ تَعَطَّلَتْ إِلَّا عَلَيْكَ ، وَمَذَاهِبُ الْعُقُولِ قَدْ سَمَتْ

جز آنکه بر گرد کوی تو گردد بیهوده باشد و راههای خرد بسته است

إِلَّا إِلَيْكَ ، فَانْتَ الرَّجَاءُ وَإِلَيْكَ الْمُتَجَا؛ يَا أَكْرَمَ مَقْصُودٍ ،

جز به سوی تو، پس تویی امید دلها و به سوی توست پناهگاه، ای گرامی ترین مراد،

وَ أَجْوَدَ مَسْئُولٍ ، هَرَبْتُ إِلَيْكَ بِنَفْسِي يَا مَلَجًا الْهَارِبِينَ،

و بخشنده ترین درخواست شده! با همه وجودم به سوی تو گریخته‌ام، ای پناهگاه گریختگان،

بِاثْقَالِ الذُّنُوبِ ، أَحْمِلُهَا عَلَى ظَهْرِي ، لَا أَجِدُ لِي إِلَيْكَ شَافِعًا

با بارهای گناه که بر دوش می کشم. درحالی که برای رسیدن به تو یآوری نمی یابم

سِوَى مَعْرِفَتِي، بِأَنَّكَ أَقْرَبُ مَنْ رَجَاهُ الطَّالِبُونَ ، وَ أَمَّلَ مَا لَدَيْهِ

جز آگاهی از اینکه تو نزدیک ترین کسی هستی که امید جویندگان به اوست و آنچه را که نزد اوست

الرَّاغِبُونَ ؛ يَا مَنْ فَتَقَ الْعُقُولَ بِمَعْرِفَتِهِ ، وَ أَطْلَقَ الْأَلْسُنَ

راغبان آرزومندند، ای آن که خردها را به معرفت خویش شکوفا ساخت و زبانها را به

بِحَمْدِهِ ، وَ جَعَلَ مَا أَمْتَنَ بِهِ عَلَى عِبَادِهِ فِي كِفَاءٍ لِتَأْدِيَةِ حَقِّهِ،

ستایش خود گشود و آنچه را بر بندگانش منت گذارد، برای ادای حق خود بسنده ساخت،

صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ لَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ عَلَى عَقْلِي سَبِيلًا،

بر محمد و خاندان او درود فرست و برای شیطان بر خردم راهی

وَلَا لِلْبَاطِلِ عَلَى عَمَلِي دَلِيلًا.

و به سوی باطل بر عملم راهنما و دلیلی قرار مده.

و به هنگام طلوع صبح روز جمعه این دعا را بخواند:

أَصْبَحْتُ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ وَ ذِمَّةِ مَلَائِكَتِهِ، وَ ذِمَّةِ أَنْبِيَائِهِ وَ رُسُلِهِ

شب را صبح کردم در امان خدا و امان فرشتگان و امان پیامبران و فرستادگان او

عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ ذِمَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، وَ ذِمَّةِ

(درود بر آنان باد)، و امان محمد (درود خدا بر او و خاندان او باد)، و امانهای

الْأَوْصِيَاءِ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛ آمَنْتُ بِسِرِّ آلِ مُحَمَّدٍ

جانشینان خاندان محمد (درود بر آنان باد)، ایمان آوردم به نهان خاندان محمد

عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَعَلَانِيَتِهِمْ، وَظَاهِرِهِمْ وَبَاطِنِهِمْ، وَ أَشْهَدُ أَنَّهُمْ

(بر ایشان درود باد) و ظاهر و باطن ایشان، و گواهی می‌دهم که همانا ایشان

فِي عِلْمِ اللَّهِ وَطَاعَتِهِ كَمُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. وَ رَوَايَت

در معرفت به خدا و طاعت او همچون محمد (درود خدا بر او و خاندان او) هستند.

شده : هر کس پیش از نماز صبح روز جمعه سه مرتبه بگوید:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَآتُوبُ إِلَيْهِ.

آمرزش می‌جویم از خدای که شایسته پرستشی جز او آن زنده پاینده نیست و به سوی او باز می‌گردم.

گناهانش آمرزیده شود هر چند از حجاب نشسته بر دریا بیشتر باشد.

اعمال و جمع‌بندی

برای روز جمعه اعمال بسیاری است که در اینجا تنها به بیان چند مورد اکتفا می‌کنم: **اول:** در رکعت اول نماز صبح سوره «جُمُعَه» و در رکعت دوم «توحید» خوانده شود. **دوم:** پس از نماز صبح، پیش از آنکه سخن بگوید، این دعا را بخواند تا کفار گناهان او از این جمعه تا جمعه دیگر باشد:

اللَّهُمَّ مَا قُلْتُ فِي جُمُعَتِي هَذِهِ مِنْ قَوْلٍ، أَوْ حَلَفْتُ فِيهَا مِنْ

خدایا! هر سخنی که در این جمعه‌ام بر زبان آورم، و یا هر سوگندی که در آن

حَلَفٍ، أَوْ نَذَرْتُ فِيهَا مِنْ نَذْرٍ، فَمَشِيتُكَ بَيْنَ يَدَيِ ذَٰلِكَ كَلِّهِ،

ادا نمایم و یا هر نذری که در آن جاری کنم، خواست و اراده تو پیشاپیش همه اینهاست،

فَمَا شِئْتُ مِنْهُ أَنْ يَكُونَ كَانٍ، وَمَا لَمْ تَشَأْ مِنْهُ لَمْ يَكُنْ. اللَّهُمَّ

پس در این میان هر چه را تو بخواهی که بشود می‌شود، و هر چه را که نخواهی نشود، بار خدایا!

اغْفِرْ لِي وَتَجَاوَزْ عَنِّي. اللَّهُمَّ مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ فَصَلَاتِي

مرا بیامرز و از من درگذر. خدایا! هر که را تو بر او درود فرستی پس درودم

عَلَيْهِ، وَمَنْ لَعَنَتْ فَلَعَنَتِي عَلَيْهِ. و دست کم در هر ماه یک

بر او باد و هر که را تو لعنت کنی پس لعنتم بر او باد.

بار این عمل را بجا آورد و نیز روایت شده: هر کس در روز جمعه پس از نماز صبح بنشیند، و به تعقیب پردازد تا آفتاب برآید، هفتاد درجه در بهشت برین برای او بالا رود. و شیخ طوسی روایت کرده: که سنت است این دعا را در تعقیب

نماز صبح روز جمعه بخواند: اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ تَعَمَّدْتُ اِلَیْكَ

خدایا! با حاجت خویش آهنگ تو

بِحَاجَتِیْ ، وَ اَنْزَلْتُ اِلَیْكَ الْیَوْمَ فَقْرِیْ وَ فَاقَتِیْ وَ مَسْكَنْتِیْ ، فَاَنَا

کرده‌ام و امروز بر تو فرود آورده‌ام فقر و تنگدستی و درماندگی‌ام را و به

لِمَغْفِرَتِكَ اَرْجِیْ مِنْیْ لِعَمَلِیْ ، وَ لِمَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ اَوْسَعُ

آمرزش تو امیدوارتر از کردار خویشم و بخشایش و رحمت تو دامنه‌دارتر

مِنْ ذُنُوْبِیْ ، فَتَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ لِّیْ بِقُدْرَتِكَ عَلَیْهَا ، وَ تَیْسِرُ

از گناهان من است، پس برآور نیاز مرا با قدرتی که بر آن داری و با سهولتی

(تَیْسِرُ) ذَلِکَ عَلَیْكَ ، وَ لِفَقْرِیْ اِلَیْكَ ، فَاِنِّیْ لَمْ اُصِبْ خَیْرًا

که نزد تو دارد، و نیازی که من به تو دارم. چه من به خیری دست نیافته‌ام

قَطُّ اِلَّا مِنْكَ ، وَ لَمْ یَصْرِفْ عَنِّیْ سَوْءًا قَطُّ اَحَدٌ سِوَاكَ ،

جز از سوی تو و جز تو هرگز کسی گزند را از من نرانده است

وَ لَسْتُ (لَیْسُ) اَرْجُو لِاٰخِرَتِیْ وَ دُنْیَایْ ، وَ لَا لِیَوْمِ فَقْرِیْ ،

و برای آن جهان و این جهانم و نه برای گاه تهیدستی‌ام،

یَوْمَ یُفَرِّدُنِیْ النَّاسُ فِیْ حُفْرَتِیْ ، وَ اُفْضِیْ اِلَیْكَ بِذَنْبِیْ سِوَاكَ .

آنگاه که مردم در قبرم تنها گذارند و گناه‌های مرا به نزد تو آورم، جز به مهر تو امید ندارم.

سوم: روایت شده: هر کس در روز جمعه و دیگر

روزها پس از نماز ظهر و نماز صبح بگوید: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَیْ

خدایا بر محمد

مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ ، وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ . نمیرد تا حضرت قائم

و خاندان محمد درود فرستد و طلوع ظهورشان را زود گردان

(عج) را دریابد. و اگر صد مرتبه این صلوات را بخواند، خدا

شصت حاجت، سی حاجت از حاجات دنیا و سی حاجت

از حاجات آخرتش را برآورده سازد. چهارم: پس از

نماز صبح سوره «الرَّحْمَن» را بخواند و بعد از آیه: ﴿فَبَآئِيَ آلَاءِ

کدامین نعمتهای

رَبِّكُمْ أَتُكْذِبَانِ﴾ بگوید: لَا بَشَىٰ مِنْ آلَائِكَ رَبِّ أَكْذِبُ.

هیچیک از نعمتهای تو را ای پروردگارم تکذیب نمی‌کنم

پروردگارتان را تکذیب می‌کنید.

پنجم: شیخ طوسی رحمته الله فرموده: مستحب است پس از نماز صبح روز جمعه صد مرتبه سوره «توحید» را بخواند؛ و صد مرتبه بر محمد و آل محمد صلوات فرستد، و صد مرتبه استغفار کند، و سوره‌های «نساء، هود، کهف، صافات، الرَّحْمَن» را بخواند. ششم: سوره‌های: «أَحْقَاف» و «مُؤْمِنُونَ» را بخواند، از امام صادق علیه السلام روایت شده: هر که در هر شب جمعه یا در هر روز جمعه سوره «أَحْقَاف» را بخواند در دنیا هراسی به دلش راه نیابد و از وحشت بزرگ روز قیامت ایمن گردد و نیز آن حضرت فرمود: هر کس جمعه‌ها بر خواندن سوره «مُؤْمِنُونَ» مداومت نماید، خدای تعالی پایان کارش را به نیکبختی و سعادت قرار دهد، و جایگاهش در بهشت برین با پیامبران الهی باشد. هفتم: پیش از طلوع آفتاب ده مرتبه سوره «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» را بخواند و دعا کند تا خواسته‌اش اجابت شود. روایت شده: حضرت زین العابدین علیه السلام چون صبح روز جمعه می‌شد تا ظهر «آیة الكرسی»

[آیه ۲۵۵ سوره بقره: «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ ... وَلَا يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا، وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ»] را می خواند، و چون از نمازها فراغت می یافت، به تلاوت سوره: «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» می پرداخت. و آگاه باش که برای خواندن آیه الكرسي علی التنزیل در روز جمعه فضیلت بسیار روایت شده است [علامه مجلسی گوید: آیه الكرسي علی التنزیل بنا بر روایت علی بن ابراهیم و شیخ کلینی عبارت است از: «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ ... تا: هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ» هشتم: غسل جمعه کند، و آن از جمله اعمال مستحبی است که بر آن تأکید بسیار شده و در روایت آمده که حضرت رسول ﷺ به حضرت امیرالمؤمنین علیؑ فرمود: یا علی! در هر جمعه غسل کن، گرچه به خاطر آن غذای خود را برای به دست آوردن آب جهت غسل کردن بفروشی و گرسنه بمانی؛ زیرا هیچ عمل مستحبی برتر از غسل روز جمعه نیست و از امام صادق علیؑ روایت شده: هر که در روز جمعه غسل کند و این دعا را بخواند:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ

گواهی می دهیم که شایسته پرستشی جز خدا نیست، شریک و انبازی ندارد، و گواهی می دهیم

مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

که محمد بنده و فرستاده اوست، بار خدایا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست

وَاجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ.

و پاکان قرار ده.

توبه کنندگان

و مرا از بسیار

برای او تا جمعه آینده حالت پاکی و طهارت پیدا شود؛ یعنی: از گناهان پاک می گردد یا آنکه اعمال او با طهارت معنوی انجام می گیرد و مورد قبول حق واقع می شود. و به احتیاط نزدیک تر آن است که تا جایی که ممکن است، غسل جمعه را ترک نکنند. باید دانست وقت غسل جمعه پس از طلوع فجر تا زمان ظهر است و هر چه نزدیک تر به ظهر انجام شود، بهتر است. نهم: سر را با گل خطمی بشوید؛ زیرا که این کار از بیماری پسی و دیوانگی ایمنی می بخشد. دهم: ناخن و موی پشت لبش را بزداید زیرا که ثواب بسیار دارد و روزی را افزون می سازد، و او را از گناه تا جمعه دیگر دور می کند، و از بیماری دیوانگی و جذام و پسی ایمنی می دهد، و بهتر است در وقت چیدن ناخن و زدودن موی پشت لب بخواند:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، وَعَلَى سُنَّةِ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

و خاندان محمد

و بر روش محمد

به نام خدا و به یاد خدا

و در گرفتن ناخن، از انگشت کوچک دست چپ شروع، و به انگشت کوچک دست راست ختم نماید، و این شیوه را

در گرفتن ناخنهای پای خود نیز رعایت کند پس از آن ناخنهای چیده را دفن کند. یازدهم: بوی خوش استعمال کند، و جامه‌های پاکیزه خود را بپوشد. دوازدهم: صدقه دهد چه بر طبق یک روایت: ثواب صدقه دادن در شب و روز جمعه، هزار برابر اوقات دیگر است. سیزدهم: برای خانواده خود خوردنیهای خوب و تازه از قبیل میوه و گوشت تهیه کند تا به آمدن جمعه شاد شوند. چهاردهم: پیش از خوردن صبحانه انار و پیش از ظهر هفت برگ کاسنی بخورد، از موسی بن جعفر علیه السلام روایت شده: هر که در روز جمعه وقتی که ناشتاست یک انار بخورد، تا چهل روز دل او را نورانی گرداند. و اگر دو انار بخورد تا هشتاد روز، و اگر سه انار، تا صد و بیست روز، و سوسه شیطان را از او دور گرداند، و هر کس و سوسه شیطان از او دور شود نافرمانی خدا نکند و هر که نافرمانی خدا نکند وارد بهشت شود. شیخ طوسی در کتاب «مصباح» فرموده: در مورد خوردن انار در روز و شب جمعه فضیلت بسیار روایت شده. پانزدهم: خود را از کارهای دنیا فارغ کند، و به آموختن مسائل دین پردازد، نه آنکه روز جمعه را به گشت و گذار، و تفرّج

در باغها و کشتزارهای مردم، و هم سخنی با اراذل و مردمان بی‌عار و مسخرگی و عیب‌گویی از مردم، و خنده‌های قهقهه، و خواندن اشعار و غوطه‌ور شدن در کارهای باطل و امثال اینها صرف کند، که مفاسدش بیش از آن است که بیان شود. از امام صادق علیه السلام نقل شده: بدا به حال مسلمانی که در طول هفته روز جمعه را صرف یادگیری مسائل دینی خود نکند، و برای این عمل مهم، خود را از کارهای دیگر فارغ نسازد. از حضرت رسول صلی الله علیه و آله روایت شده: هرگاه در روز جمعه ببینید پیرمردی سرگذشت دوران جاهلیت و کفر را برای مردم بیان می‌کند، بر سرش سنگریزه بزنید. شانزدهم: هزار مرتبه صلوات فرستد، از امام باقر علیه السلام روایت شده: هیچ عبادتی در روز جمعه نزد من محبوب‌تر از صلوات بر محمد و آل مطهر او - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ - نیست. مؤلف گوید: اگر برای هزار مرتبه صلوات فرصت نکرد، دست کم صد مرتبه را ترک نکند، تا در روز قیامت چهره‌اش نورانی گردد. و روایت شده: هرکس روز جمعه صد مرتبه صلوات فرستد و صد مرتبه اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَآتُوبُ إِلَيْهِ گوید و صد مرتبه سوره «توحید» را بخواند، آمرزیده خواهد شد. و نیز روایت شده: که ثواب صلوات بر محمد و آل

محمد بین نماز ظهر و عصر برابر با ثواب هفتاد حج است. هفدهم: حضرت رسول و ائمه طاهرين عليهم السلام را زیارت نماید و کیفیت آن در باب زیارات [صفحه ۷۸۰] خواهد آمد. هیجدهم: به زیارت گذشتگان به ویژه پدر و مادر یا یکی از ایشان برود، که این عمل ثواب بسیار دارد. از امام باقر عليه السلام روایت شده: مردگان را در روز جمعه زیارت کنید، زیرا می دانند چه کسی به زیارت ایشان رفته است و از این رو شاد می شوند.

نوزدهم: دعای «ندبه» را که از اعمال عیدهای چهارگانه است بخواند. این دعا بعد از این، در جای خودش خواهد آمد [صفحه ۲۹۹]. بیستم: آگاه باش برای روز جمعه جز نافله آن، که بیست رکعت است، نمازهای بسیاری ذکر شده است. کیفیت نافله مذکور بنا بر مشهور آن است که شش رکعت آن زمانی که نور آفتاب افق را فرا گیرد بجا آورده شود، و شش رکعت دیگر وقتی که خورشید بالا بیاید، و شش رکعت دیگر نزدیک ظهر، و دو رکعت پس از ظهر پیش از نماز ظهر، و یا آنکه شش رکعت اول را پس از نماز جمعه یا نماز ظهر بجا آورد، به صورتی که در کتب فقها و «مصابیح» ذکر شده. البته نمازهای بسیار دیگری نیز نقل